

**ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE”
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.346 (043.2)**

SLISARENCO ION

**NATURA JURIDICĂ A FAPTELOR DE VĂTĂMARE A
SĂNĂTĂȚII ȘI DE LIPSIRE DE VIAȚĂ SĂVÂRȘITE DIN
IMPRUDENȚĂ CA REZULTAT AL ÎNCĂLCĂRII REGULILOR
DE SIGURANȚĂ A TRAFICULUI RUTIER**

554.01 – Drept penal și execuțional penal

Autoreferat al tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei „Științe penale” a Academiei „Ștefan cel Mare”
a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Conducător științific:

CARP Simion, doctor în drept, conferențiar universitar.

Referenți oficiali:

1. **MORARU Victor**, doctor în drept, profesor universitar, USM, Republica Moldova.
2. **MARIȚ Alexandru**, doctor în drept, profesor universitar, USEM, Republica Moldova.

Membri ai Consiliului Științific Specializat:

1. **ULIANOVSKI Xenofon, președinte**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
2. **LARII Iurie, secretar științific**, doctor în drept, conferențiar universitar.
3. **DOLEA Igor**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
4. **COJOCARU Radion**, doctor în drept, conferențiar universitar.
5. **RUSU Oleg**, doctor în drept, conferențiar universitar.

Sușinerea va avea loc la data de 08 iunie 2019, ora 10⁰⁰, în ședința Consiliului Științific Specializat D 554.01-69 din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Gh. Asachi, 21, sala de conferințe).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, și pe pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 04 mai 2019.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat

doctor în drept, conferențiar universitar

LARII Iurie

Conducător științific

doctor în drept, conferențiar universitar

CARP Simion

Autor

SLISARENCO Ion

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Printre problemele de maximă actualitate cu care se confruntă societatea modernă fac parte și cele legate de asigurarea multiaspectuală a securității publice a membrilor comunității. Unul dintre aceste aspecte este cel legat de securitatea vieții și sănătății persoanei în traficul rutier. De altfel, ineficiența asigurării unui climat lipsit de pericole pe drumurile publice costă societatea foarte scump, plata fiind cu vieți omenești ori cu diverse traumatisme, al căror număr depășește de multe ori numărul persoanelor decedate sau traumatizate drept urmare a săvârșirii infracțiunilor intenționate.

Organizarea și asigurarea siguranței traficului rutier reprezintă forme de realizare a politicii de stat în domeniul ocrotirii vieții, sănătății și proprietății cetățenilor, a mediului, prin prevenirea accidentelor în traficul rutier și micșorarea gravității consecințelor lor.

Odată cu săvârșirea încălcărilor regulilor de siguranță a traficului rutier, persoanele care au admis asemenea abateri se fac vinovate și de săvârșirea altor fapte generatoare de grave consecințe prejudiciabile cauzate vieții, sănătății, patrimoniului persoanei, precum și mediului, fapte care, în funcție de pericol sau de gravitate, reprezintă infracțiuni sau contravenții.

În prezent, se consideră că în lume în fiecare minut își găsesc moartea în urma accidentelor rutiere 2 oameni, aproximativ 50 de oameni se alege cu vătămări ale sănătății, daunele materiale cauzate de accidentele din transporturi se evaluează în sute de miliarde de dolari [13].

Pe parcursul ultimilor zece ani, nivelul accidentelor în traficul rutier în Republica Moldova variază în jurul cifrei de 2500 de cazuri, în urma cărora, anual, suferă vătămări ale sănătății de diferită gravitate în medie 3000 de persoane, iar în medie 380 de persoane își pierd viața [23]. Mai grav este faptul că aceste fapte prejudiciabile sunt catalogate ca infracțiuni în domeniul transporturilor și nu ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, cum considerăm că ar trebui *de facto*.

Doar în anul 2017, în Republica Moldova au fost lipsite de viață din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier 273 de persoane, iar altele 2846 au suferit diferite vătămări ale sănătății [23], pe când datele statistice oficiale ne prezintă că în aceeași perioadă au fost înregistrate 19 cazuri de lipsire de viață din imprudență a unei persoane și 3 cazuri de lipsire de viață din imprudență a două sau mai multor persoane, precum și în 57 de cazuri persoanelor le-a fost provocată o vătămare gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății din imprudență [16]. Nu prezintă o dificultate să constatăm că în realitate în Republica Moldova doar în anul 2017 au fost lipsite de viață din imprudență peste 300 de persoane, dintre care 273 ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, însă aceste 273 de cazuri nu sunt reflectate în statistica oficială ca infracțiuni contra vieții, ci ca infracțiuni în domeniul transporturilor, deși sunt suprimatoare de viață și au fost apreciate ca fiind infracțiuni, anume din cauza faptului că acestea cauzează daune vieții persoanei și nu siguranței traficului rutier.

Incriminarea faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei ar influența simțitor datele statistice și ar pune în lumină pericolul social adevărat pe care îl prezintă aceste fapte infracționale, pericol ascuns în momentul de față de cortina infracțiunilor în domeniul transporturilor, de parcă viața și sănătatea persoanei sunt mai puțin importante decât siguranța traficului rutier.

Discordanța în interpretarea și aplicarea neuniformă a prevederilor legale în acest domeniu scoate în evidență un șir de probleme care trebuie soluționate și elucidate suficient în literatura juridică de specialitate. Aceste probleme urmează să constituie teme de cercetare științifică. Astfel, aceste premise au stat la baza alegerii și formulării temei de cercetare a prezentei teze de doctorat și îi determină, după părerea noastră, importanța și actualitatea atât sub aspect teoretic, cât și practico-aplicativ.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare.

Problematicii aplicării răspunderii penale pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier în literatura juridică de specialitate atât din Republica Moldova, cât și de peste hotare i-au fost consacrate mai multe lucrări științifice.

Dintre autorii care au abordat unele aspecte ale problemelor pe care le prezintă subiectul supus investigării și a căror lucrări științifice au stat la baza elaborării prezentei teze de doctorat pot fi menționați: Borodac A., Barbăneagră A., Macari I., Brînză S., Stati V., Bujor V., Guțuleac V., Budeci V., Luchin L., Canănu A. (*Republica Moldova*), Turianu C., Maniu D., Alecu Gh., Dungan P., Niculeanu C. (*România*), Kurinov B.A., Kozacenko I.I., Neznamova Z.A., Novoselov G.P., Pogosean T.Iu., Kremenov I.N., Ivanov V.D, Ivanov P.V., Lukianov V.V., Klinkovștein G.I., Șahrimanian I.K., Gorbuza G.A., Suharev E.O., Denisov R.I., Zamoskovțev P.V., Korobeev A.I., Konopleanko V.I., Maiorov V.I., Skuratov Iu.I., Lebedev V.M., Julev V.I., Ghiriko S.I., Ignatov A.N., Krasikov Iu.A., Pikurov N.I., Borzenkov G.N., Komissarov V.S., Isaev N.I., Bohan A.P., Gumerov I.A., Smirnov D.V., Perfilov V.P., Mandrâkin A.Iu., Bojko I.V. (*Federația Rusă*), Saharciuk A., Listratenko P., Kalinkovici V., Duliko L. (*Belarus*), Saukane L. (*Letonia*), Kozak V. (*Ucraina*). Lucrările științifice ale acestor autori au constituit baza teoretico-doctrinară a investigației de față și aportul științei juridice cu referire la subiectul investigat prin opiniile acestor autori se regăsește în cadrul prezentei teze de doctorat. Fără a pune la îndoială valoarea teoretico-științifică și aplicativă a studiilor în cauză, ținem să precizăm că cercetarea de față constituie o actualizare teoretico-științifică a fenomenului cercetat și propune unele soluții practice noi în acest domeniu. Prezenta lucrare vine să întregească studiile întreprinse anterior în domeniu, evidențiind unele tendințe și aspecte noi, specifice pentru etapa actuală de dezvoltare a societății. Deși a fost tratat atât de doctrinarii autohtoni, cât și cei de peste hotare, constatăm că subiectul supus cercetării încă are importante și problematice spații rămase în afara cercetării, care necesită, în viziunea noastră, o investigație aprofundată.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul prezentei lucrări constă în efectuarea, pe baza cercetărilor teoretice și a materialelor empirice, precum și a experienței practice existente, a unor investigații ample a problemelor pe care le prezintă reglementările de drept penal care prevăd răspunderea penală pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier în vederea determinării naturii lor juridice distincte de însăși fapta de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și în formularea recomandărilor practice și de *lege ferenda* care, în viziunea noastră, vor spori considerabil eficacitatea acestor reglementări, contribuind la prevenirea lor.

Astfel, în demersul atingerii scopului propus, ne-am trasat următoarele **obiective**:

– analiza materialelor științifice din doctrina autohtonă și a altor state consacrate subiectului investigat;

– identificarea problemelor de ordin teoretico-practic pe care le prezintă calificarea juridico-penală a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier;

– determinarea naturii juridice, a locului de incriminare, precum și argumentarea perspectivei de a legifera distinct faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra siguranței traficului rutier cu conținut formal;

– determinarea naturii juridice, a locului de incriminare, precum și argumentarea perspectivei de a legifera distinct faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei;

– soluționarea problemei posibilității aplicării răspunderii penale pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier săvârșite asupra a două sau a mai multor persoane;

– clarificarea limitelor de constatare a gradelor stării de ebrietate la determinarea existenței sau inexistenței circumstanței agravante „săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate” în legătură cu încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier ori în legătură cu vătămarea sănătății sau lipsirea de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier;

– înaintarea unor recomandări cu titlu de *lege ferenda*.

Ipoteza cercetării se bazează pe următoarele premise:

– faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier necesită a fi apreciate și legiferate ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei și nu ca infracțiuni în domeniul transporturilor;

– faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier care se caracterizează de un pericol social sporit necesită a fi apreciate și legiferate ca infracțiuni contra siguranței traficului rutier cu conținut formal;

– vătămarea sănătății unei persoane și lipsirea de viață a alteia săvârșite din imprudență ca rezultat al aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier trebuie să atragă permanent un concurs de infracțiuni.

Metodologia cercetării științifice. Suportul metodologic și teoretico-științific al cercetării de față îl constituie un complex de metode general-științifice și practice, bazate pe cunoștințe juridico-penale, care au asigurat unitatea analizei gnoseologice a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier în interconexiunea lor. Caracterul științific al lucrării presupune utilizarea unui sistem complex de metode teoretico-practice și empirice cu caracter interdisciplinar, abordări care conferă studiului valoare și semnificație teoretică. Dintre metodele aplicate am evidențiat *metoda sistemică* (prin analiza sistemică a prevederilor C.pen și ale C.contr. al RM), *comparativă* (au fost analizate comparativ prevederile C.pen. al RM în vigoare cu prevederile legislațiilor penale ale altor state), *istorică* (prin analiza prevederilor C.pen. în vigoare cu prevederile C.pen. al RM din 1961 (abrogat)) și *logico-rațională* (prin utilizarea raționamentelor logice la analiza opiniilor doctrinare și la formularea propunerilor de *lege ferenda*). În cadrul studiului, s-a apelat la un șir de procedee logice precum: *analiza și sinteza, abstractizarea și generalizarea, inducția și deducția, comparația*. Au fost utilizate asemenea principii filozofice generale, ca: *obiectivitatea, istorismul, legătura dintre teorie și practică*.

Noutatea și originalitatea științifică. Prezenta teză de doctorat constituie o cercetare complexă, un studiu amplu cu referire la natura juridică a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, precum și a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, efectuată prin prisma analizei materialelor științifice publicate în Republica Moldova și în alte state, precum și a unui bogat material empiric constituit din date statistice și practică judiciară în domeniu.

Originalitatea științifică a studiului se prezintă prin abordarea subiectului supus investigării altfel decât se obișnuiește a cerceta tradițional o anumită problemă din domeniul Dreptului penal (Parte specială), adică prin analiza obiectului, laturii obiective și subiective, subiectului infracțiunii, modalitate care trezește interes și care a permis axarea anume pe problemele-cheie ale subiectului.

Problema științifică importantă soluționată constă în *determinarea* naturii juridice a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, *fapt care a permis* clarificarea conceptelor și înaintarea propunerilor de a legifera faptele date ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, a căror *implementare* va asigura o aplicare mai reușită a normelor de drept, contribuind astfel la eficientizarea răspunderii penale pentru aceste fapte.

Semnificația teoretică. Lucrarea de față înglobează rezultatele unei analize a celor mai

importante, recente și fundamentate, după părerea noastră, materiale științifice publicate la tema supusă studiului în care am identificat problemele pe care le prezintă aplicarea răspunderii pentru faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, pe de o parte, și pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, pe de altă parte, fapt care ne-a permis să identificăm soluții concrete care, considerăm noi, vor duce la îmbunătățirea situației în acest domeniu. De asemenea, au fost elaborate și definite concepte, propuse de *lege ferenda*, modificări și completări ale legislației în vigoare, identificate noi probleme de cercetare științifică bazate pe cunoștințe teoretice dar, totodată, ținând cont de particularitățile practicii de transpunere în viață a normelor de drept. Considerăm că lucrarea de față poate constitui un fundament teoretic pentru desfășurarea și altor cercetări în domeniu alături de alte surse din literatura de specialitate.

Valoarea aplicativă a lucrării a lucrării își găsește reflectarea în:

1. Activitatea științifică – lucrarea de față constituie o analiză științifică a opiniilor doctrinare ale autorilor atât din țară, cât și de peste hotare, precum și a practicii judiciare în materie, care ne-a permis să scoatem în evidență principalele probleme cu care se confruntă practicienii la aplicarea răspunderii pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, și care a permis identificarea de soluții practice dar argumentate științific care vor duce la rezolvarea sau înlăturarea acestor probleme.

2. Activitatea didactică – conceptele, noțiunile, concluziile și recomandările elaborate, definite și expuse în prezenta lucrare pot fi utilizate în procesul de instruire în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic.

3. Activitatea practică – clarificarea conceptelor și luarea în considerație a propunerilor înaintate de *lege ferenda* din prezenta lucrare vor îmbunătăți substanțial calitatea prevederilor C.pen. și C.contr. al RM, a altor acte legislative, precum și practica judiciară în materie prin aplicarea mai reușită a normelor de drept de către lucrătorii practici la calificarea acestor fapte prejudiciabile, contribuind astfel la eficientizarea răspunderii penale pentru aceste fapte.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere. Rezultatele noi obținute și înaintate spre susținere care reflectă și noutatea științifică a prezentei investigații se rezumă la următoarele:

1. Au fost definite noțiunile de „regulă de circulație în traficul rutier”, „regulă de exploatare a vehiculelor”, „regulă de siguranță a circulației în traficul rutier”, iar în legătură cu aceasta, au fost statuate *conceptele de „regulă de siguranță a traficului rutier”, „infracțiune contra siguranței circulației transporturilor”, „infracțiune contra siguranței traficului rutier”* și de „*contravenție în domeniul siguranței traficului rutier*”, cu propriile definiții, iar cu titlu de *lege ferenda* s-a propus ca aceste concepte să fie utilizate în dispozițiile infracțiunilor și ale contravențiilor a căror faptă se materializează în încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier;

2. A fost reevaluat și determinat obiectul juridic generic și special al faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, iar în legătură cu acest fapt s-a propus de *lege ferenda* de a redenumi Capitolul XII al Părții speciale a C.pen. al RM din „Infracțiuni în domeniul transporturilor” în „*Infracțiuni contra siguranței circulației transporturilor*” și de a redenumi Capitolul XIII al Părții speciale a C.contr. al RM din „Contravenții în domeniul circulației rutiere” în „*Contravenții în domeniul siguranței traficului rutier*”;

3. S-a determinat natura juridică, locul de incriminare și s-a argumentat propunerea de a legifera faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra siguranței traficului rutier cu conținut formal, iar faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei prin modificarea și completarea art.art.149, 157 C.pen. al RM, și excluderea art.art.264, 265, 269 C.pen. al RM.

4. S-au clarificat limitele de constatare a gradelor stării de ebrietate la determinarea existenței sau inexistenței circumstanței „săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate”, propunându-se modificările legislative de rigoare care ar face distincția clară între *starea de ebrietate* și *starea de alcoolemie* cu grade având limite exacte ce conferă claritate și exclud interpretarea diferită a uneia

și aceeași situație de fapt;

5. A fost înaintată propunerea de a introduce ca măsuri de siguranță atât în C.pen. al RM, cât și în C.contr. al RM: *suspendarea dreptului de a conduce vehicule* și *privarea de dreptul de a conduce vehicule*, iar ca măsură preventivă în C.p.pen. al RM – *suspendarea provizorie a dreptului de a conduce vehicule*.

Importanța teoretică. Lucrarea de față înglobează rezultatele unei analize a celor mai importante, recente și fundamentate, după părerea noastră, materiale științifice publicate la tema supusă studiului în care am identificat problemele pe care le prezintă aplicarea răspunderii pentru faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, pe de o parte, și pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, pe de altă parte, fapt care ne-a permis să identificăm soluții concrete care, considerăm noi, vor duce la îmbunătățirea situației în acest domeniu. De asemenea, au fost elaborate și definite concepte, propuse de *lege ferenda*, modificări și completări ale legislației în vigoare, identificate noi probleme de cercetare științifică bazate pe cunoștințe teoretice dar, totodată, ținând cont de particularitățile practicii de transpunere în viață a normelor de drept. Considerăm că lucrarea de față poate constitui un fundament teoretic pentru desfășurarea și altor cercetări în domeniu alături de alte surse din literatura de specialitate.

Implementarea rezultatelor științifice. Luarea în considerație a propunerilor înaintate de *lege ferenda* din prezenta lucrare vor îmbunătăți substanțial calitatea prevederilor C.pen. și C.contr. al RM, a altor acte legislative, precum și practica judiciară în materie prin aplicarea mai reușită a normelor de drept de către lucrătorii practici la încadrarea juridică a faptelor infracționale studiate, contribuind astfel la eficientizarea răspunderii penale pentru acestea, totodată dozând efectul de prevenție.

Aprobarea rezultatelor științifice. Prezenta teză de doctorat a fost elaborată pe parcursul a mai multor ani la catedra „Științe penale” a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne. Principalele concepte, sinteze, concluzii și recomandări științifice, inclusiv cele cu caracter de *lege ferenda*, și-au găsit reflectare în publicații științifice în revistele de specialitate acreditate atât din țară, cât și din străinătate.

Rezultatele investigațiilor au fost prezentate și supuse dezbaterilor publice la conferințe științifico-practice naționale și internaționale, în reviste științifice de specialitate, inclusiv internaționale. Sub forma de comunicări sau rapoarte științifice la tema tezei, concluziile și propunerile de bază formulate în cadrul cercetării au fost expuse la lucrările Conferinței științifice internaționale dedicate Zilei Poliției Române „Ordinea publică în Europa, între tradiție și contemporaneitate la Centenarul Marii Uniri”, ediția a IX-a, Cluj-Napoca, România, 27-29 martie 2018; Conferinței științifico-practice internaționale „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, Chișinău, Republica Moldova, 26 iunie 2018; Conferinței internaționale științifico-practice „Conceptul de dezvoltare a statului de drept în Moldova și Ucraina în contextul proceselor de eurointegrare”, Chișinău, 2-3 noiembrie 2018.

Publicațiile la tema tezei. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Volumul și structura tezei. Reieșind din standardele stabilite, teza de doctorat are următoarea structură: adnotare în limba română, rusă și engleză; lista abrevierilor; introducere; trei capitole divizate în zece paragrafe; concluzii generale și recomandări, bibliografia din 150 titluri; 5 anexe; declarația privind asumarea răspunderii și CV-ul autorului, volumul textului de bază fiind de 160 pagini. La finele tezei sunt formulate concluziile generale și recomandările.

Cuvintele-cheie: natură juridică, încălcare, regulă, securitate a circulației, siguranță, trafic rutier, vătămare, sănătate, lipsire de viață, imprudență, stare de alcoolemie, stare de ebrietate, vehicul, mijloc de transport, suspendare, privare, anulare.

CONȚINUTUL TEZEI

Conținutul de bază al lucrării cuprinde introducerea, trei capitole divizate în zece paragrafe, concluziile generale și recomandările.

În **Introducere** sunt reflectate următoarele repere conceptuale: actualitatea și importanța problemei abordate; descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare; scopul și obiectivele tezei; metodologia cercetării științifice; fundamentul empiric al lucrării; noutatea științifică a principalelor rezultate obținute și înaintate spre susținere; problema științifică actuală și de importanță majoră care a fost soluționată; importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării; aprobarea rezultatelor; sumarul compartimentelor tezei.

În Capitolul 1 intitulat **Analiza doctrinară în materia incriminării faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier** au fost analizate materialele științifice (monografii, tratate, cursuri universitare, articole științifice, manuale, comentarii) atât din doctrina Republicii Moldova, cât și a altor state (România, Federația Rusă, Franța, Letonia, Belarus, Ucraina) consacrate incriminării faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, fapt care a permis scoaterea în evidență a concluziilor pe baza cărora s-a formulat problema științifică de cercetare și s-a trasat scopul și obiectivele de cercetare. Capitolul dat conține trei paragrafe: **1.1. Materiale științifice din doctrina Republicii Moldova; 1.2. Materiale științifice din doctrina altor state; 1.3. Concluzii la capitolul 1.**

În cadrul acestui compartiment al tezei au fost analizate materialele științifice publicate în Republica Moldova și în alte state, cu scopul de a identifica situația actuală din doctrină la capitolul investigării științifice a problemelor pe care le prezintă faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și cele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier pentru a determina natura lor juridică distinctă.

Astfel, în contextul trecerii în revistă a materialelor științifice publicate la tema prezentului studiu, au fost analizate un șir de monografii, cercetări științifice, manuale, tratate, cursuri universitare, articole științifice și alte lucrări referitoare la temă, în care autorii nuanțează doar unele probleme pe care le prezintă faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, precum și faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier cu privire la natura lor juridică.

Dintre lucrările științifice autohtone care abordează unele aspecte ale faptelor de vătămare a sănătății sau de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier și care au servit drept material doctrinar de analiză la elaborarea prezentei teze de doctorat fac parte lucrările științifice ale autorilor Borodac A., Barbăneagră A., Macari I., Bujor V., Guțuleac V., Brînză S., Stati V., Budeci V., Armașu S., Postu I., Chiruța A., Sosna A., Tarlev D., Luchin L., Cananău A.

În manualul *Dreptul penal al Republicii Moldova. Partea Specială*, Macari I. susține că spre deosebire de C.pen. al RM din 1961, în C.pen. al RM din 2002 toate infracțiunile săvârșite în domeniul transportului sunt prevăzute de un singur capitol din Partea Specială, sub numărul XII, intitulat: „Infracțiuni în domeniul transporturilor”, care conține norme ce prevăd răspunderea penală pentru atentarea la securitatea circulației transportului. Specificul acestui grup de infracțiuni constă în aceea că ele sunt însoțite de încălcarea obligațiilor și regulilor de comportare a cetățenilor, stabilite de lege și de actele subordonate legii ce asigură securitatea pe străzi, drumuri și magistrale [19, p. 279].

Macari I. menționează că latura obiectivă a majorității acestor infracțiuni are ca element material fapte infracționale manifestate fie prin acțiuni active, adică printr-un comportament activ, comisiv, fie prin inacțiuni, adică printr-un comportament pasiv, omisiv, iar majoritatea dispozițiilor de infracțiuni sunt de blanchetă, de aceea pentru determinarea tuturor semnelor componente de infracțiune este necesară consultarea actelor normative care alcătuiesc obiectul de studiu și izvoarele altor ramuri de drept [19, p. 279].

O altă lucrare științifică ce reflectă unele probleme ce țin de tema tezei de doctorat este *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu, sub redacția profesorului universitar, doctor habilitat în drept, Barbăneagră A.* [3], în care Budeci V., fiind autor nemijlocit al Capitolului XII al Părții Speciale a acestui comentariu, face în cadrul acestui compartiment analiza juridico-penală a infracțiunilor în domeniul transportului rutier și implicit al infracțiunilor legate de încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere prin prisma elementelor și semnelor constitutive ale componentelor de infracțiune ale acestora.

Conform opiniei lui Budeci V., dacă se constată că decesul sau vătămarea persoanei accidentate au fost provocate în mod intenționat de învinuit, fapta e calificată ca infracțiune intenționată contra vieții și sănătății populației [3, p. 590]. Opinia dată este fundamentată și în articolul științific „*Latura subiectivă a infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport*”, în care Budeci V. susține că încălcarea intenționată a regulilor de securitate a traficului rutier și de exploatare a autovehiculelor care a provocat urmările indicate în art.264 C.pen. al RM nu se atribuie la categoria infracțiunilor în domeniul transportului rutier, ci constituie infracțiune contra vieții și sănătății, contra patrimoniului, sau altă infracțiune, în funcție de intenția făptuitorului, și consideră că latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.264 C.pen al RM se caracterizează exclusiv prin vinovăție imprudentă față de consecințele dăunătoare, care se exprimă doar în formă de neglijență sau încredere exagerată în sine, și opinează că nu pot fi recunoscute diverse forme ale vinovăției distinct față de faptă (intenție sau imprudență) și distinct pentru consecințe (imprudență) și că dacă s-ar admite o astfel de calificare, fapta ar fi considerată în mod eronat ca fiind intenționată, de aceea se rezumă doar la ideea că infracțiunea prevăzută la art.264 C.pen. al RM poate fi săvârșită doar prin imprudență [8]. Totodată Budeci V. susține că acțiunile învinuitului care, concomitent, au avut drept urmare consecințe prevăzute în diferite alineate ale art.264 C.pen. al RM și de unul din articolele C.contr. al RM se încadrează conform unuia din alineatele art.264 C.pen al RM care prevede cea mai gravă dintre consecințele survenite, iar faptele cu diferite consecințe urmează să fie calificate prin cumul de infracțiuni numai în cazurile în care ele sunt săvârșite în diferite perioade de timp [3, p. 590].

În teza de doctorat „*Răspunderea penală pentru infracțiunile în domeniul transportului rutier*” [10], Budeci V. punctează necesitatea intensificării cercetărilor pentru a identifica soluții inedite în soluționarea problemelor de ordin teoretic, organizatoric, juridic și de altă natură, legate de lupta împotriva accidentelor rutiere, inclusiv prin aplicarea mijloacelor juridico-penale.

Lucrări științifice în care se abordează unele probleme ce apar în legătură cu tragerea la răspundere penală pentru încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport sunt articolele științifice publicate de autorul Stati V. „*Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele infracțiuni în domeniul transportului auto*” [29; 30]; „*Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de*

ebrietate produsă de alte substanțe (art.264¹ C.pen. RM)” [31]; „*Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele infracțiuni în domeniul transportului auto, specificate la art.266, 269 și 276 CP RM*” [32]; „*Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele infracțiuni săvârșite în domeniul transporturilor (art. 264¹, 266, 269 și 276 C.pen. al RM)*” [33]. În aceste articole științifice, Stati V. face o analiză detaliată a infracțiunilor prevăzute în art.art.264¹, 266, 269 și 276 C.pen. al RM ca infracțiuni în domeniul transportului rutier, nuanțând unele aspecte controversate ale acestora prin prisma Hotărârii Plenului nr.20/1999 despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației la examinarea cauzelor penale referitoare la încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, accentuând totodată necesitatea de modificare a acestora sau chiar la adoptarea unei noi hotărâri explicative în materie. De asemenea, Stati V. susține ideea că în alineatele (2), (4) și (6) ale art.264 și la alin.(1) art. 264¹ C.pen. al RM starea de ebrietate este un indiciu de esență, indispensabil și că ar fi cu totul inechitabil ca, în cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la aceste norme, starea de ebrietate să fie luată în considerație și la individualizarea pedepsei.

În articolul științific „*Infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport (art.264 C.pen. al RM): conotații practice și teoretice*” [34], Stati V. susține că în funcție de urmarea prejudiciabilă concretă se va aplica răspunderea în conformitate cu unul din cele șase alineate ale art.264 C.pen. al RM, gradul de gravitate a urmării prejudiciabile luându-se în considerație la calificarea faptei. Stati V. este de acord cu prevederile pct.5 al Hotărârii Plenului nr.20/1999 despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației, la examinarea cauzelor penale referitoare la încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport precum că încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, care a determinat producerea urmărilor prejudiciabile prevăzute de câteva alineate ale art.264 C.pen. al RM, dar reprezentând aceeași infracțiune, trebuie calificată conform aceluși alineat al art.264 C.pen. al RM care prevede o pedeapsă mai aspră motivând că această regulă derivă din prevederile de la lit.c) art.117 C.pen. RM, referitoare la calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre două norme speciale, ambele prevăzând componente de infracțiuni cu circumstanțe agravante [34, p. 33].

De asemenea, Stati V. susține ca fiind justă afirmația care reiese din prevederea pct.5 al Hotărârii Plenului nr.20/1999 despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației la examinarea cauzelor penale referitoare la încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport precum că, dacă în urma aceleiași fapte se produc câteva urmări prejudiciabile – dintre care unele sunt prevăzute la art.264 C.pen. al RM, iar altele la art.242 C.contr. al RM – se va aplica răspunderea potrivit art.264 C.pen. al RM (și anume, alineatul din acest articol care prevede pedeapsa mai aspră) și că în asemenea cazuri nu se intenționează procedura contravențională.

Cu referire la latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.264 C.pen al RM, Stati V. menționează că dacă vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori decesul victimei au fost provocate intenționat, atunci se va aplica nu art.264 C.pen. al RM, ci normele corespunzătoare ce incriminează faptele contra vieții sau sănătății persoanei.

În articolul științific „*Problemele interpretării și aplicării prevederilor de la alin.(1) art.151 și de la alin.(1) art.152 C.pen. al RM*”, autorul Brînză S. menționează că în denumirile art.art.151, 152, 156 și 157 C.pen. al RM, noțiunile de „sănătate” și „integritate corporală” sunt utilizate distinct, iar în

acest fel se creează impresia că aceste două noțiuni sunt de același calibru, de același nivel și că, pe lângă sănătatea persoanei, o altă valoare socială – integritatea corporală a persoanei – suferă atingere în urma săvârșirii acestor infracțiuni [5, p. 2]. Suntem întru totul de acord cu opinia lui Brînză S. că aceste impresii sunt doar o aparență, datorită faptului că între vătămarea integrității corporale și vătămarea sănătății există corelația de *parte* și *întreg*, unde vătămarea sănătății este întregul care cuprinde atât vătămările integrității corporale fizice (somatice), cât și cele psihice, ca părți.

Brînză S. susține în lucrarea de referință că este oportună înlocuirea în textul C.pen. al RM și în alin.(3) art.78 al C.contr. al RM a expresiei „vătămare a integrității corporale sau a sănătății” cu textul „vătămare a sănătății” și consideră de principiu această recomandare *de lege ferenda*, deoarece anume implementarea ei va contribui la ridicarea calității înfăptuirii justiției penale, fiindcă denumirea normei penale (sau contravenționale) este cea care, într-o formulă concentrată, trebuie să exprime esența juridică exactă a normei date, esență care urmează să fie percepută adecvat de oricare destinatar sau beneficiar al legii penale (sau contravenționale) [5, p. 3].

În teza de doctorat „*Metodica investigării accidentelor rutiere*” [18], Luchin L. punctează faptul că accidentele rutiere reprezintă o problemă care a fost cercetată în permanență, iar în secolul XXI, când industria constructoare de mașini oferă mari posibilități omenirii, mijloacele de transport devin tot mai accesibile, accidentele rutiere reprezentând una dintre principalele cauze ale deceselor la nivel global. Statisticile Organizației Mondiale a Sănătății arată că, la nivel mondial, aproximativ 1,2 milioane de oameni își pierd viața anual în accidente rutiere. Accidentele rutiere permanent fac parte din top 10 cauze ale deceselor la nivel mondial.

Autorul Cananău A. susține în teza de doctorat „*Analiza criminologică și prevenirea infracțiunilor în domeniul transportului rutier*” [11] că în prezent principala determinantă a încălcărilor regulilor de siguranță a traficului rutier este nihilismul juridic, care în practică are cele mai diverse manifestări, și că o atenție primordială necesită a fi acordată educării spiritului de responsabilitate și disciplină conducătorilor de vehicule. La fel se subliniază faptul că accentul de bază la elaborarea măsurilor de contracarare a infracțiunilor contra siguranței traficului rutier trebuie să fie pus pe înlăturarea cauzelor săvârșirii acestora de către conducătorii de vehicule, având în vedere faptul că rolul determinant în depășirea situațiilor extreme îl joacă caracteristicile psihologice ale conducătorului de vehicul.

Reieșind, din importanța valorilor sociale protejate prin incriminarea faptelor pasibile de săvârșire în legătură cu încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier pe de o parte, și, din potențialul aport pe care îl poate avea o cercetare științifică, pe de altă parte, la care se adaugă și conceperea de pe noi poziții a unor aspecte pe care le-am considerat ca fiind de principiu, în prezenta teză de doctorat, considerăm că există loc pentru o nouă abordare a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, precum și a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, poate chiar mai complexă.

Aceasta însă nu poate avea loc fără o trecere în revistă a unor idei, concepții, opinii, viziuni desprinse din principalele lucrări științifice elaborate, care au tangență și cu tema tezei, semnate și de autori din România, Federația Rusă și din alte state.

Studiul comparat al opiniilor promovate în doctrina altor state cu referire la faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier, precum și a celor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier este susceptibil, pe de o parte, să evidențieze experiențele pozitive ale politicii represive

destinate prevenirii acestor fapte ilicite, iar, pe de altă parte, să elaboreze propuneri de *lege ferenda* de perfecționare a cadrului normativ autohton existent în materie.

În ceea ce privește doctrina României, privind cercetarea și analiza faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și a celor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață a persoanei săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ar putea fi menționate lucrările științifice ale autorilor: Turianu C. „*Infracțiuni contra siguranței circulației rutiere*” [35], „*Legislația rutieră comentată și adnotată*” [38], „*Infracțiuni rutiere*” [36], „*Legislație rutieră (comentată și adnotată)*” [37], care sunt cele mai de prestigiu lucrări științifice în materia infracțiunilor contra siguranței circulației transportului rutier și a infracțiunilor comise în legătură cu încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, publicate în România.; Maniu D. „*Considerații referitoare la vătămarea corporală din culpă săvârșită de o persoană aflată în stare de ebrietate*” [20]; Alecu Gh. „*Aspecte de practică judiciară privind infracțiunea de ucidere din culpă în cazul accidentelor de trafic rutier*” [1]; Dungan P. „*Analiza conținutului infracțiunilor contra siguranței circulației pe drumurile publice prin prisma noului Cod penal (I)*” [14]; Niculeanu C. „*Forma infracțiunii de ucidere din culpă prevăzută în art.178 alin.5 din Codul penal și natura sa juridică*” [22].

De esență este opinia lui Turianu C. care susține că infracțiunile contra siguranței circulației rutiere reprezintă o specie aparte de infracțiuni de pericol, adică cu componente formale, și anume aceea a infracțiunilor obstacol [21, p. 32; 38, p. 279; 36, p. 1]. Pericolul generat de săvârșirea lor constă în crearea condițiilor favorabile săvârșirii unor infracțiuni sau cel puțin a unui accident de circulație [36, p. 2]. Turianu C. menționează că pentru existența infracțiunilor date nu este necesară producerea unei leziuni, a unui rezultat sub forma unei modificări fizice a realității înconjurătoare, deoarece pericolul social care le este caracteristic rezultă din simplul fapt al neobservării normelor legale care reglementează circulația pe drumurile publice [36, p. 2]. În opinia lui Turianu C., aceste infracțiuni constituie adevărate „infracțiuni obstacol”, sancționarea lor fiind destinată să prevină producerea unor consecințe grave, cum ar fi, de pildă, coliziunea unor autovehicule și avarierea sau distrugerea autovehiculelor, rănirea mai mult sau mai puțin gravă a unor persoane, sau chiar pierderea de vieți omenești, fapte care pot constitui infracțiuni prevăzute și pedepsite de Codul penal.

Nu mai puțin importantă este remarca lui Turianu C. că în cadrul circulației rutiere se pot produce nu numai încălcări ale regulilor de circulație pe drumurile publice, ci, odată cu acestea, și alte încălcări de lege. Vehiculele (mai ales autovehiculele) care circulă pe șosele, străzi, drumuri constituie o sursă importantă de pericole pentru cetățeni și drumuri publice. Ele pot determina pierderi de vieți omenești ori vătămări corporale, fapte care se găsesc incriminate distinct în Codul penal. Răspunderea penală a făptuitorului, în aceste cazuri, va fi atrasă atât de prevederile legii speciale, cât și de prevederile Codului penal [36, p. 3].

Maniu D. susține că în conformitate cu prevederile art.184 alin.4¹ din C.pen. al României (redacția veche), dacă faptele prevăzute în alin.3 și 4 sunt săvârșite de o persoană aflată în stare de ebrietate, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 3 ani, în cazul alin.3, și închisoarea de la 1 la 5 ani în cazul alin.4, și că alineatele 3 și 4 prevăd două forme agravate ale infracțiunii în discuție, fiind aplicabile atunci când fapta este urmarea nerespectării dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru îndeplinirea unei anume activități, circumstanța agravantă respectivă fiind aplicabilă și conducătorilor de autovehicule care circulă pe drumurile publice [20, p. 135].

Maniu D. menționează că conducătorii de autovehicule care circulă pe drumurile publice

săvârșesc infracțiune dacă se află în stare de ebrietate sau au în sânge o îmbibație alcoolică peste limita legală, iar între cele două modalități alternative ale cerinței esențiale din conținutul acestei infracțiuni nu se poate pune semnul egalității, deoarece „starea de ebrietate” și „îmbibația alcoolică ce depășește limita legală” nu sunt stări neapărat echivalente [20, p. 135].

Maniu D. definește „starea de ebrietate” ca fiind starea de tulburare psihofiziologică (psihosenzorială și neuromusculară) produsă sub influența intoxicației alcoolice asupra însușirilor psiho-fizice ale individului, iar prin „îmbibație alcoolică” sau „alcoolemie” susține că trebuie să înțelegem gradul de concentrare a alcoolului în corpul uman, exprimat în grame la litru de sânge. De asemenea, Maniu D. mai face mențiunea că uneori persoana, deși nu are îmbibația alcoolică de gradul care depășește limita, prezintă semne ale stării de ebrietate, și invers, având îmbibația alcoolică ce depășește limita stabilită, nu prezintă semne ale stării de ebrietate.

Dungan P. definește infracțiunile contra siguranței circulației pe drumurile publice ca fiind ansamblul faptelor penale prin a căror incriminare și sancționare se ocrotește acea valoare socială dată de siguranța circulației pe drumurile publice, apreciind că scopul legiuitorului de a reglementa și sancționa penal aceste infracțiuni prin norme penale este, pe de o parte, de a da o mai mare stabilitate reglementărilor în materie, iar, pe de altă parte, de a preveni într-o măsură mai consistentă atât săvârșirea acestui gen de infracțiuni, cât și a altora cu consecințe grave. În literatura de specialitate aceste infracțiuni au fost denumite infracțiuni de obstacol, reprezentând o specie aparte a infracțiunilor de pericol.

În ceea ce privește doctrina Federației Ruse referitoare la cercetarea și analiza faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și a celor de vătămare a sănătății sau de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, putem afirma că aceasta dispune de o bogată literatură științifică de valoare în care sunt abordate problemele pe care le prezintă faptele enunțate mai sus și care au fost studiate în demersul cercetării noastre.

Astfel, Bohan A.P., în lucrarea *«Уголовная ответственность за нарушение правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств»* (Răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de circulație rutieră și de exploatare a mijloacelor de transport) [41], concretizează conceptul de „încălcare a regulilor de siguranță a circulației rutiere”, făcând mențiunea că acesta este mai cuprinzător decât conceptul de „încălcare a regulilor de circulație rutieră”.

Gumerov I.A., în lucrarea sa *«Криминологическая характеристика преступного нарушения правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств и его предупреждение»* (Caracteristica criminologică a infracțiunii de încălcare a regulilor de circulație rutieră și de exploatare a mijloacelor de transport și prevenirea ei) [42], propune ca răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport să fie disociată și în funcție de forma de vinovăție, atunci când făptuitorul încalcă aceste reguli intenționat (cu bună știință) și în cazul în care acestea sunt încălcate din imprudență [42, p. 3].

Smirnov D.V., în lucrarea sa *«Уголовно-правовая и криминологическая характеристика нарушения правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств»* (Caracteristica juridico-penală și criminologică a încălcării regulilor de circulație rutieră și de exploatare a mijloacelor de transport) [49], este de opinie că legea penală ar trebui să prevadă răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport pentru toate persoanele care conduc orice tip de mijloc de transport care participă în traficul

rutier, și nu numai cele care conduc un mijloc de transport cu autopropulsie [49, p. 9].

Perfilov V.P., în articolul științific *«Актуальные проблемы квалификации преступлений, предусмотренных статьей 264 УК РФ» (Probleme actuale de calificare a infracțiunilor prevăzute la art.264. C.pen al FR)* [46], indică faptul că organele care aplică dreptul de multe ori la întocmirea rechizitoriului indică un șir de încălcări pe care le-a admis făptuitorul la săvârșirea unei infracțiuni rutiere deși unele din acestea după natura lor nu se pot afla în raport de cauzalitate cu urmările prejudiciabile survenite, cum ar fi, de exemplu, conducerea fără permis de conducere [46, p. 46].

Mandrâkin A.Iu., în lucrarea sa *«Криминологическая характеристика преступных нарушений правил дорожного движения и эксплуатации автотранспорта» (Caracteristica criminologică a încălcărilor regulilor de circulație rutieră și de exploatare a mijloacelor de transport rutier)* [45], menționează că principiul care trebuie să guverneze politica siguranței în trafic este cel conform căruia viața și sănătatea persoanei ca valori sociale trebuie situate pe primul plan, fără a neglija și aspectul conform căruia prin săvârșirea anumitor infracțiuni rutiere se produc daune colosale și ireparabile mediului, iar răspunderea penală pentru aceste daune în capitolul dedicat infracțiunilor în domeniul transporturilor nu și-a găsit încă o fundamentare.

Vojko I.V., în lucrarea sa *«Нарушение правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств: уголовно-правовое регулирование и предупреждение» (Încălcarea regulilor de circulație rutieră și de exploatare a mijloacelor de transport: reglementarea juridico-penală și prevenirea)* [40], propune ca pentru încălcarea cu bună știință a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport să fie aplicată răspunderea penală ca pentru infracțiune cu componență formală, fără să fie necesară survenirea unor consecințe prejudiciabile.

În articolul științific *«Деяния, связанные с управлением транспортным средством лицом в состоянии опьянения (ст.317¹ УК РБ)» (Faptele, legate de conducerea mijlocului de transport de o persoană aflată în stare de ebrietate (art.317¹ C.pen. al Republicii Belarus))* [48], propune excluderea răspunderii penale pentru refuzul de a fi supus testului de determinare a stării de ebrietate.

În articolul științific *«Отдельные вопросы судебной практики по делам о преступлениях связанных с нарушением правил дорожного движения или эксплуатации транспортных средств (ст.ст.317-318, 321 УК РБ)» (Unele probleme ale practicii judiciare pe cauzele despre infracțiunile ce țin de încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport (art.art.317-318, 321 C.pen. al Republicii Belarus))* [43] autorii Kalinkovici V. și Duliko L. constată faptul că pedeapsa a cuiu privarea de dreptul de a conduce vehicule nu poate fi aplicată decât persoanelor care dețin acest drept, adică au permisul de conducere de categoria corespunzătoare și sunt în drept să conducă mijloace de transport și că aplicarea acestei pedepse altor persoane nu are efect, deoarece acestea și până la săvârșirea infracțiunii nu aveau dreptul de a conduce mijloace de transport, însă autorii susțin că dreptul de a conduce mijloace de transport trebuie privit ca un gen de activitate umană și că această pedeapsă urmează a fi totuși aplicată și persoanelor care în momentul săvârșirii infracțiunii nu dețineau acest drept.

Astfel, făcând o analiză a materialelor științifice publicate în Republica Moldova și în alte state, constatăm că problematicii disocierii răspunderii penale pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier de însăși fapta de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier nu îi este acordat un interes deosebit, deși acestea prezintă grave carențe atât din punct de vedere legislativ cât și din perspectiva transpunerii în practica judiciară și aplicării răspunderii penale pentru aceste fapte prejudiciabile.

Analiza detaliată a acestor materiale științifice ne-a permis să formulăm problema științifică de cercetare și să ne trasăm scopul și obiectivele care vor conduce la realizarea cu succes a acestuia, după cum urmează:

– analiza materialelor științifice din doctrina autohtonă și a altor state consacrate subiectului investigat;

– identificarea problemelor de ordin teoretico-practic pe care le prezintă calificarea juridico-penală a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier;

– determinarea naturii juridice, a locului de incriminare, precum și argumentarea perspectivei de a legifera distinct faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra siguranței traficului rutier cu conținut formal;

– determinarea naturii juridice, a locului de incriminare, precum și argumentarea perspectivei de a legifera distinct faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei;

– soluționarea problemei posibilității aplicării răspunderii penale pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier săvârșite asupra a două sau a mai multor persoane;

– clarificarea limitelor de constatare a gradelor stării de ebrietate la determinarea existenței sau inexistenței circumstanței agravante „săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate” în legătură cu încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier ori în legătură cu vătămarea sănătății sau lipsirea de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier;

– înaintarea unor recomandări cu titlu de *lege ferenda*.

În Capitolul 2 intitulat **Distingerea faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier de înseși faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier** s-a pătruns în esența problemelor de cercetare; s-a determinat natura juridică a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier; s-a determinat natura juridică a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier; s-a clarificat și a fost statuat conceptul de „*regulă de siguranță a traficului rutier*” care va contribui în mod direct și la determinarea esenței și naturii juridice a faptei de încălcare a acestor reguli; s-a clarificat și statuat conceptul de „*vătămare a sănătății*” în locul sintagmelor „vătămare a integrității corporale sau a sănătății”, respectiv „vătămare a integrității corporale” și s-a recomandat, cu titlu de *lege ferenda*, înlocuirea în textul C.pen. și a C.contr. al RM a sintagmelor „vătămare a integrității corporale sau a sănătății” și „vătămare a integrității corporale” cu textul „vătămare a sănătății”. Capitolul dat conține patru paragrafe: **2.1. Argumentum în favoarea distingerii faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier de înseși faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier; 2.2. Determinarea naturii juridice a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier; 2.3. Determinarea naturii juridice a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier; 2.4. Concluzii la capitolul 2.**

În cadrul acestui compartiment al tezei s-a punctat pe faptul că printre problemele de maximă actualitate cu care se confruntă societatea modernă figurează și cele legate de asigurarea

multiaspectuală a securității publice a membrilor comunității. Unul din aceste aspecte este cel legat de securitatea vieții și sănătății persoanei în traficul rutier.

Ideea că măsurile de prevenire a criminalității trebuie să aibă prioritate față de politica represivă a societății a fost expusă încă în antichitate (sec. IV î.e.n., Platon), cu toate că realizarea ei practică a început nu demult. Această teză a obținut o argumentare juridică în lucrările juriștilor școlii clasice criminologice și de drept penal (sec. XVIII), care au pus temelia unei politici noi de luptă cu criminalitatea. Esența ei a fost fixată în următorul principiu: politica penală de profilaxie trebuie să prevaleze, iar un legiuitor înțelept va preveni infracțiunea, ca să nu fie nevoit mai apoi să pedepsească pentru săvârșirea ei [39, p. 6].

Din aceste motive, cercetarea problemelor preîntâmpinării accidentelor în transporturi preocupă tot mai mulți cercetători din diferite specialități. De exemplu, aceste probleme au fost analizate la Congresele Internaționale ale poliției din 1953 de la Toronto, din 1957 de la Viena, la Congresele Internaționale ale criminaliștilor din 1961 de la Lisabona, din 1972 de la Bruxelles etc. Aceste întruniri au recomandat un șir de măsuri tehnice, economice, organizatorice, sociale și juridice pentru preîntâmpinarea accidentelor în transporturi [4, p. 372].

La 07 iulie 2007, a fost adoptată Legea nr.131-XVI privind siguranța traficului rutier [17], care a venit cu abordări moderne asupra protecției siguranței traficului rutier, stabilind noi reguli și îndatoriri pentru participanții la trafic. Obiectul de reglementare al acesteia îl formează relațiile juridico-sociale din domeniul traficului rutier, iar normele ei stabilesc drepturile, obligațiile, responsabilitățile autorităților de resort și ale participanților la acest trafic, determină principiile de organizare a activității unităților de instruire a personalului din domeniul transportului rutier, precum și condițiile de admitere la trafic a conducătorilor de vehicule.

Potrivit art.61 al Legii privind siguranța traficului rutier, deosebit de importantă este prevederea conform căreia persoanele fizice și persoanele juridice vinovate de încălcarea dispozițiilor legii menționate *supra* poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare, răspundere care, după caz, poate îmbrăca forma inclusiv a răspunderii penale sau contravenționale [17].

Deci constatăm că protecția juridică a siguranței traficului rutier precum și a vieții și sănătății persoanei împotriva încălcărilor regulilor de siguranță a traficului rutier a constituit o preocupare permanentă a legiuitorului, activitate care a fost perpetuată și odată cu adoptarea noilor legislații penale și contravenționale.

Sublinierea pe care dorim să o facem încă de la începutul studiului științific pe care îl întreprindem este legată de faptul că, prin conținutul legal al incriminărilor privind siguranța traficului rutier și privind viața și sănătatea persoanei prejudiciate ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, legiuitorul atât în C.pen., cât și în C.contr. al RM a admis utilizarea unor expresii și chiar modalități de înlăptuire a anumitor infracțiuni/contravenții care nu numai că nu aduc un plus de garanție, de siguranță în traficul rutier, ba chiar mai mult, conduc la o interpretare neunitară a normei de incriminare și la crearea unei practici judiciare diferite pentru aceleași situații de fapt.

Astfel, problema aplicării răspunderii juridice pentru faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier precum și pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier este foarte actuală. Acest fapt se datorează viziunilor contradictorii din doctrină asupra unor elemente-cheie ale răspunderii juridice în cadrul acestor raporturi juridice, la care se adaugă și constatările jurisprudenței și statisticii judiciare care ne demonstrează adeseori ineficacitatea normelor și

metodelor, practicilor și legităților de calificare existente în prezent.

Imperfecțiunea normelor actuale în vigoare care prevăd răspunderea contravențională și penală pentru faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier este evidentă, iar o atare situație nu mai poate fi tolerată, atâta timp cât suferă în urma acestor fapte cele mai importante valori și relații sociale, cum ar fi viața și sănătatea persoanei.

O primă problemă pe care o identificăm este lipsa unei răspunderi contravenționale pentru vătămarea neînsemnată a sănătății persoanei săvârșită din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier în favoarea aplicării răspunderii pentru deteriorarea neînsemnată a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri ca rezultat al acestor încălcări, situație pe care o apreciem ca fiind gravă și inadmisibilă. Prioritatea valorilor sociale trebuie să fie cu totul alta. Viața și sănătatea persoanei nu pot fi puse pe un plan secund în nici un caz, cu atât mai mult cu cât regulile de siguranță a traficului rutier au fost instituite anume pentru a proteja viața și sănătatea persoanei, proprietatea, mediul și alte valori împotriva accidentelor din traficul rutier.

O altă problemă pe care o atestăm în legislația contravențională este lipsa unei distincții dintre fapta de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și fapta de vătămare ușoară a sănătății săvârșită din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier.

Astfel, necesitatea instituirii în mod principial a răspunderii contravenționale pentru vătămarea neînsemnată și ușoară a sănătății persoanei săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca niște contravenții ce atentează la sănătatea persoanei, iar pentru fapta de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier cu un grad de pericol mai redus decât infracțiunea – ca contravenție cu conținut formal contra siguranței traficului rutier, este un imperativ pe care îl vom promova în prezenta lucrare.

Prevederile C.pen. al RM, care stabilesc în momentul de față răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier care a provocat din imprudență vătămări medii sau grave sănătății sau lipsirea de viață din imprudență, de asemenea, nu se caracterizează printr-o claritate și aplicabilitate perfecte. Ba chiar mai mult, practica judiciară stabilită și tratările doctrinare (Brînză S. [6], Stati V. [29; 30; 31; 32; 33], Budeci V. [7; 9; 10]) admit și susțin niște practici de calificare juridică incorectă a acestor fapte, aceasta datorându-se mai multor imperfecțiuni ale legislației penale, contravenționale și de drept procesual penal și contravențional.

Deci o altă problemă pe care o identificăm este existența în două acte normative distincte (art.242 C.contr. al RM și art.264 C.pen. al RM) care prevăd două tipuri de răspundere juridică diferită pentru una și aceeași faptă: „încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier”, chiar dacă aceasta este prezentată sub diferite noțiuni mai mult sau mai puțin cuprinzătoare, însă, în esență, voința legiuitorului fiind cea de a reflecta prin acestea una și aceeași faptă săvârșită de unii și aceeași făptuitori numiți conducători de vehicul în cazul art.242 C.contr. al RM sau conducători ai mijlocului de transport în cazul art.264 C.pen. – noțiuni care la fel nu coincid după conținut și după întinderea lor de reglementare.

Un alt aspect important care trezește controverse și prezintă un interes deosebit pentru studiul nostru științific este abordarea doctrinară și aplicarea în practica de transpunere în viață a normelor de drept penal a ideii că infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.264 C.pen. al RM constituie componenta de bază, iar alineatele (2)-(6) reprezintă forme agravante ale acestei infracțiuni [10, p. 15]. Abordarea de

față constituie, la fel, o situație de interpretare incorectă a voinței legiuitorului cu referire la disocierea răspunderii penale pentru faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier care a cauzat din imprudență fie vătămări sănătății de diferit grad, fie lipsirea de viață din imprudență.

De fapt, art.264 C.pen al RM, în varianta actuală și în vigoare, prevede răspunderea penală pentru trei modalități normative distincte de comitere a infracțiunii în funcție de urmările prejudiciabile survenite (vătămarea medie a sănătății, vătămarea gravă a sănătății, decesul persoanei) și care constituie componente de bază, și doar două circumstanțe agravante (săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate și provocarea decesului a două sau mai multor persoane) formează celelalte componente calificate ale infracțiunilor în cauză.

Actualele prevederi ale art.264 C.pen. al RM nu disociază răspunderea penală a făptuitorului pentru situațiile când, ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, se cauzează din imprudență vătămări medii sau grave sănătății la două sau mai multe persoane, spre deosebire de lipsirea de viață din imprudență a două sau mai multor persoane – situație reglementată expres la alin.(5) art.264 C.pen. al RM. Deci, în lipsa unei circumstanțe care ar agrava răspunderea penală pentru cauzarea din imprudență a unei vătămări sănătății de același grad la două sau mai multe persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, situația de referință ar trebui să atragă răspunderea penală pentru concurs de infracțiuni.

O situație similară urmează a fi aplicată și în cazul în care la diferite persoane fie se provoacă din imprudență vătămări sănătății de diferit grad, fie este lipsită de viață din imprudență persoana ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier. Esența circumstanțelor agravante constă în faptul că componenta calificată absoarbe și componenta de bază, însă, în situația infracțiunilor prevăzute la art.264 C.pen. al RM, alin.(3) lit.a) și lit.b), nu constituie componente calificate în raport cu componenta prevăzută la alin.(1) art.264 C.pen. al RM, ci constituie modalități distincte de comitere a infracțiunii, deci componente de bază, care la rândul lor au propriile lor circumstanțe agravante, și nu conțin, nu absorb componenta de infracțiune prevăzută la alin.(1) art.264 C.pen. al RM, decât în situația când uneia și aceleiași persoane i se produc ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier fie vătămări sănătății de diferit grad, fie vătămări sănătății urmate și de lipsirea de viață din imprudență a acesteia. Doar în atare situație calificarea infracțiunii în baza alin.(3) lit.a) sau lit.b) în raport cu această victimă nu va implica și calificarea în baza alin.(1) art.264 C.pen. al RM. De altfel, cauzarea fie vătămarilor sănătății de diferit grad diferitor persoane, fie lipsirea de viață a uneia din ele, iar altora cauzarea vătămarilor sănătății de diferit grad ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier trebuie să atragă obligator calificarea faptelor în baza unui concurs de infracțiuni, apreciindu-se fapta în raport cu fiecare victimă separat. Aceasta se datorează inclusiv faptului că sănătatea și viața unei persoane nu poate conține, nu poate absorbi sănătatea și viața unei alte persoane. Aceste valori sociale sunt personale și inalienabile, nu se pot împrumuta, nu pot constitui obiecte de schimb, nu se pot extinde și asupra unei alte persoane, și nu poate decesul sau vătămarea gravă a sănătății cauzate din imprudență unei persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier să conțină, să absoarbă și vătămarea medie sau gravă a sănătății ori decesul cauzate din imprudență unei alte persoane ca rezultat al aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier.

Deși alin.(1) art.380 C.contr. al RM stabilește că nimeni nu poate fi urmărit sau sancționat de mai multe ori pentru aceeași faptă, iar alin.(2) art.7 C.pen al RM stabilește că nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă, realitatea obiectivă

ne demonstrează, fără dubii, că este imperativă aplicarea răspunderii prevăzute de lege pentru toate faptele ilegale calificate de lege ca contravenții/infracțiuni.

Conform variantei actuale și în vigoare a art.264 C.pen. al RM, în cazul încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier care a cauzat din imprudență fie vătămări medii sau grave a sănătății mai multor persoane, fie vătămări medii sau grave a sănătății unei sau unor persoane și lipsirea de viață din imprudență a unei alte persoane, ar trebui aplicată răspunderea penală pentru concurs ideal de infracțiuni.

Totodată, este necesar de menționat că situațiile din realitatea obiectivă, reflectate în prezenta lucrare prin exemple din practica judiciară, ne demonstrează că de multe ori ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier se provoacă victimelor din imprudență vătămări sănătății de grad diferit care cad sub incidența atât a C.pen. al RM, cât și a C.contr. al RM. Soluția corectă în asemenea caz ar fi calificarea acțiunilor făptuitorului în raport cu fiecare victimă, ceea ce ar implica calificarea juridică în baza unui concurs ideal dintre infracțiune și contravenție. Însă art.441 C.contr. al RM nu admite o atare variantă de încadrare juridică. Alin.(1) lit.e) al aceluiași articol stipulează că procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care pentru același fapt este pornită urmărire penală. Instituția concursului ideal dintre o contravenție și o infracțiune nu este nici prevăzută, nici definită de legislația în vigoare. Doctrina penală precum și practica judiciară recunoaște doar situațiile de concurs real dintre infracțiuni și contravenții, situații care își găsesc reflectarea și în practica de transpunere în viață a normelor de drept.

Situația dată, conform regulilor existente și statuate, impune organele care aplică dreptul să încadreze juridic această faptă doar în baza unui singur act normativ, deși situația reală întâmplată în realitatea obiectivă, multitudinea, natura și gradul diferit al urmărilor prejudiciabile, numărul victimelor dictează o cu totul altă calificare juridică. Actualele practici de calificare juridică a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și a celor de vătămare a sănătății, fie de lipsire de viață a persoanei săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier nici pe departe nu asigură satisfacția procesuală a victimelor acestor fapte ilegale atât din punctul de vedere al tragerii la răspundere penală sau contravențională a făptuitorului, cât și din perspectiva aprecierii și stabilirii calității procesuale a victimelor acestor fapte, precum și din considerentul despăgubirii corespunzătoare a acestora.

În această ordine de idei, considerăm că soluția rezolvării tuturor acestor disensiuni va sta în identificarea naturii juridice și în legiferarea distinctă a faptei de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca contravenție sau ca infracțiune contra siguranței traficului rutier cu conținut formal, iar a faptelor de vătămare neînsemnată și ușoară a sănătății săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca contravenții contra sănătății persoanei, și a faptelor de vătămare medie și gravă a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei.

Continuând logica ideilor noastre, considerăm că soluția rezolvării tuturor acestor disensiuni va fi în identificarea naturii juridice și în legiferarea distinctă a faptei de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca contravenție sau ca infracțiune contra siguranței traficului rutier cu componentă formală în funcție de pericolul social al faptei concrete sub care se va manifesta aceasta, iar a faptelor de vătămare neînsemnată și ușoară a sănătății săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca contravenții contra sănătății persoanei și, în fine, a faptelor de vătămare medie și gravă a sănătății și de lipsire de viață săvârșite

din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei.

Considerăm că anume această distingere legislativă va asigura doza de claritate necesară atât pentru teoria dreptului penal, cât și pentru stabilirea și soluționarea problemelor care apar în practica judiciară.

În prezent, în legislația în vigoare care asigură protecția juridică a siguranței traficului rutier, precum și în cea care prevede răspunderea juridică penală sau contravențională pentru încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier și pentru vătămarea sănătății și lipsirea de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier nu se utilizează o noțiune unică cu referire la regulile care periclitează siguranța traficului rutier.

Conform Dicționarului juridic penal [2, p. 260], siguranța circulației reprezintă asigurarea bunei funcționări a mijloacelor de transport și a traficului pe căile de transport pentru a preveni producerea de prejudicii persoanelor și bunurilor, siguranța circulației pe drumurile publice făcând parte din siguranța circulației tuturor tipurilor de transporturi.

În conformitate cu prevederile Legii cu privire la siguranța traficului rutier [17], traficul rutier reprezintă un sistem dinamic complex, constituit din pietoni și vehicule care, în procesul deplasării pe drumurile publice în condiții stabilite, generează un ansamblu de relații juridico-sociale. Acest sistem complex aflat într-o permanentă dinamică nu poate fi static după natura sa, ci se desfășoară în anumite condiții stabilite, reglementate, bine determinate și nicidecum nu haotic, sau anarhic. Doar respectarea cu strictețe a acestor condiții prestabilite va asigura traficului rutier doza de siguranță necesară.

Aceeași lege definește siguranța traficului rutier ca fiind o stare de lucruri în traficul rutier care reflectă gradul de protecție a participanților la trafic împotriva accidentelor și consecințelor acestora. Această stare de lucruri, la fel, nu are un caracter static, din cauza faptului că zilnic se săvârșesc abateri de la condițiile prestabilite care asigură siguranța traficului rutier prin diferite încălcări ale regulilor de comportament, fie al participanților la traficul rutier, fie al altor subiecți în a căror atribuții intră asigurarea securității traficului rutier.

Astfel, *regula de circulație în traficul rutier* este o regulă de comportament al participantului la traficul rutier care stabilește drepturi, dar și îndatoriri, obligații pentru participanții la traficul rutier, care sunt expres prevăzute de RCR, și a căror respectare este impusă tuturor celor care participă la traficul rutier. În procesul său dinamic, traficul rutier este condiționat de respectarea acestor reguli pentru a se desfășura în deplină siguranță.

Regula de exploatare a vehiculelor este regula impusă participantului la trafic în persoana conducătorului de vehicul ori persoanei responsabile de starea tehnică de exploatare a vehiculului, de a exploata vehiculul ori de a permite exploatarea în cadrul procesului de trafic rutier în deplină siguranță fără abatere de la normele ce asigură exploatarea acestuia, și în conformitate cu care vehiculul este admis în traficul rutier. Regulamentul circulației rutiere [15] obligă conducătorul de vehicul ca înainte de plecare să verifice starea tehnică a vehiculului și să o supravegheze pe parcurs, în special funcționarea sistemelor de direcție, de frânare, dispozitivelor de iluminare și semnalizare, iar în timpul deplasării să poarte centura de siguranță și să se asigure că și pasagerii au cuplat centurile, dacă autovehiculul este echipat cu acestea.

Deci, după întinderea sa, *regula de siguranță a circulației în traficul rutier* este o regulă mai cuprinzătoare decât regula de circulație în traficul rutier și decât regula de exploatare a vehiculelor. Arealul mai larg al acesteia se datorează faptului că securitatea circulației în traficul rutier este

asigurată nu doar prin respectarea regulilor de circulație în traficul rutier și a regulilor de exploatare a vehiculelor, ci și de respectarea altor reguli, obligații, îndatoriri, care nu sunt opozabile doar participanților la traficul rutier în calitate de conducător de vehicul, pieton, pasager sau alt participant la traficul rutier, ci unui cerc mai larg de subiecți.

În această ordine de idei, în demersul de a determina natura juridică distinctă a faptei de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, fundamentăm un concept nou, pe care îl vom utiliza în propunerile de *lege ferenda* ulterioare, și anume conceptul de **regulă de siguranță a traficului rutier**.

Propunem propria noțiune a *regulii de siguranță a traficului rutier*, prin care trebuie să înțelegem totalitatea regulilor de circulație în traficul rutier, a regulilor de exploatare a vehiculelor precum și a altor reguli de siguranță a circulației în traficul rutier care sunt expres stabilite de actele normative care reglementează și asigură protecția juridică a siguranței traficului rutier, și sunt destinate să asigure desfășurarea în deplină siguranță a traficului rutier.

La fel în acest compartiment al tezei am constatat că ideea precum că vătămarea sănătății și vătămarea integrității corporale sunt expresii de același calibru, adică sunt sinonime, echivalente și interschimbabile, este doar o aparență. Autorul Brînză S. susține, pe bună dreptate, că între noțiunile „vătămare a sănătății corporale” (nu „vătămare a integrității corporale”) și „vătămare a sănătății” există relația de tip „parte-întreg”, unde „vătămarea sănătății” reprezintă **întregul** iar „vătămarea sănătății corporale” doar o **parte** a acestui întreg.

Astfel, reiterăm că expresiile „vătămare a integrității (sănătății) corporale” și „vătămare a sănătății” reunite, în cadrul legii, prin conjuncția „sau”, nu sunt echivalente, ci sunt într-un raport de subordonare, unde „vătămarea sănătății” va cuprinde și „vătămarea integrității (sănătății) corporale”.

Conjuncția „sau” dintre aceste două expresii nu reprezintă legătura dintre două noțiuni care se exclud ca alternative, și nici nu constituie legătura dintre două noțiuni sinonime care sunt interschimbabile decât doar în situația când „vătămarea sănătății” evident că va îngloba și „vătămarea integrității (sănătății) corporale”. Deci aceasta este legătura dintre două noțiuni aflate în raport de subordonare de tip parte-întreg, unde „vătămarea sănătății” reprezintă întregul, iar „vătămarea integrității (sănătății) corporale” doar o parte a acestui întreg.

Scoatem în evidență ideea precum că, fie ale integrității corporale (fizice, somatice), fie ale integrității psihice – toate reprezintă vătămări ale sănătății. Doar noțiunea de vătămare a sănătății le cuprinde pe toate formele și aceasta poate fi de natură diferită și de un anumit grad, sau de o anumită gravitate [24, p. 62].

Această idee se bazează și prin faptul că persoanei îi pot fi cauzate mai multe vătămări ale sănătății corporale de diferit grad însă fapta va fi calificată conform celei mai grave vătămări a sănătății indicată în concluzia raportului de expertiză medico-legală, chiar dacă aceasta nu presupune obligator o vătămare a sănătății corporale.

Toate vătămarile, fie ele fizice, corporale, somatice, fie psihice, reprezintă vătămări ale sănătății care deranjează starea de confort în care s-a aflat persoana până la provocarea acestora de către făptuitor.

Polikarpova I.V. susține, pe bună dreptate, că „Cauzarea vătămării sănătății constituie fapta ce condiționează dereglarea fie a integrității anatomice a organelor sau țesuturilor, fie a funcțiilor lor fiziologice, ori afecțiuni sau stări patologice care apar datorită unor factori exogeni” [47, p. 11], ceea ce presupune că noțiunea de „sănătate” nu poate fi privită doar sub aspectul său psihic, ea

înglobând cu necesitate și aspectul corporal (fizic, somatic).

Aspectele date sunt deosebit de importante datorită faptului că anumite vătămări grave ale sănătății cum este, de exemplu, desfigurarea iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente, sunt caracterizate de trăsături care pot fi apreciate din punct de vedere social sau medical și care mai mult lasă o amprentă cu tentă etico-morală. Autorul Kurinov B.A. corect susține că trăsăturile vătămării grave a sănătății sub forma desfigurării iremediabile a feței și/sau a regiunilor adiacente apreciate de către expertiza medico-legală drept iremediabile, irecuperabile, sau permanente, vor fi apreciate și catalogate și de instanța de judecată [44, p. 49].

Astfel, în opinia autorului Brînză S., sferile celor două noțiuni – „sănătatea persoanei” și „integritatea corporală a persoanei” – nu se intersectează. Aceste noțiuni sunt complementare. Așa cum există complementaritate între noțiunile „sănătatea persoanei” și „viața persoanei”. Noțiuni care, de asemenea, nu se intersectează [5, p. 3].

În această ordine de idei, considerăm de principiu și recomandăm cu titlu de *lege ferenda* înlocuirea în textul C.pen. și al C.contr. al RM a sintagmelor „vătămare a integrității corporale sau a sănătății” și „vătămare a integrității corporale” cu textul „vătămare a sănătății” [24, p. 63].

Suntem ferm convinși că determinarea naturi juridice și legiferarea distinctă a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier de însesii fapta de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier va clarifica și va statua reguli precise și univoce la aplicarea răspunderii pentru aceste fapte [24, p. 65].

În Capitolul 3 intitulat **Perspectiva legiferării distincte a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier de însesii faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier** au fost sistematizate propunerile de *lege ferenda* în vederea incriminării în sistemul infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, iar însesii a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra siguranței traficului rutier cu conținut formal, în funcție de pericolul social al faptei. Capitolul dat conține trei paragrafe: **3.1. Perspectiva legiferării faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra siguranței traficului rutier cu conținut formal; 3.2. Perspectiva legiferării faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei; 3.3. Concluzii la capitolul 3.**

De asemenea, în cadrul acestui compartiment al tezei, s-a punctat necesitatea și s-a propus de *lege ferenda* de a disocia răspunderea penală pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier asupra a două sau mai multor persoane. A fost propusă dezincriminarea faptelor de refuz, împotrivire sau eschivare a conducătorului de vehicul de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical (alin.(3) art.264¹ C.pen. al RM) și s-a propus modificarea art.266 C.pen. al RM, care incriminează părăsirea locului accidentului rutier, deoarece aceste norme contravin prevederilor DUDO, prevederilor Constituției RM, încalcă flagrant drepturile fundamentale ale omului de a fi prezumat nevinovat, la apărare, de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, de a nu face declarații împotriva sa, de a nu se autoincrimina. Tot în acest compartiment s-a elucidat circumstanța „săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate” în legătură cu încălcarea regulilor de

siguranță a traficului rutier, fie în legătură cu vătămarea sănătății sau lipsirea de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, propunându-se modificările legislative care ar face distincția clară între starea de ebrietate și starea de alcoolemie, fapt în legătură cu care au fost propuse și modificările de rigoare în Regulamentul privind modul de testare alcoolscoptică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei. Totodată, a fost înaintată propunerea de a substitui în actele legislative de referință termenul și definiția „mijlocului de transport” cu termenul „vehicul” cu noțiunea proprie acestui termen, și s-a propus de a introduce ca măsuri de siguranță atât în C.pen. al RM, cât și în C.contr. al RM: suspendarea dreptului de a conduce vehicule și privarea de dreptul de a conduce vehicule, iar ca măsură preventivă în C.p.pen. al RM – suspendarea provizorie a dreptului de a conduce vehicule.

Astfel, în ipoteza ca faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier să fie calificate și sancționate ca contravenții/infracțiuni contra siguranței circulației transporturilor, și anume ca contravenții/infracțiuni contra siguranței traficului rutier, locul de incriminare a acestora, reieșind din obiectul juridic generic al lor, constituit din valorile și relațiile sociale ce țin de respectarea regulilor de siguranță a traficului rutier în activitatea de circulație și exploatare a tuturor vehiculelor care sunt antrenate în traficul rutier, pe drumurile publice și accesibile publicului, ar constitui, conform actualelor și în vigoare prevederi legale, fie Capitolul XII al Părții speciale a C.pen. al RM numit „Infracțiuni în domeniul transporturilor” – în cazul infracțiunilor, fie Capitolul XIII al Părții speciale a C.contr. al RM „Contravenții în domeniul circulației rutiere” – în cazul contravențiilor.

Totodată, susținem ideea și propunem ca titlul Capitolului XII al Părții speciale a C.pen. al RM să fie redenumit în „**Infracțiuni contra siguranței circulației transporturilor**”, iar Capitolul XIII al Părții speciale a C.contr. al RM să fie redenumit „**Contravenții în domeniul siguranței traficului rutier**” [28, p. 113].

Faptele de vătămare medie și gravă a sănătății săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier propunem a fi incriminate ca infracțiuni contra sănătății persoanei în Capitolul II al Părții speciale a C.pen. al RM, prin modificarea și completarea art.157 care urmează a avea următorul cuprins:

*„**Articolul 157.** Vătămarea gravă ori medie a sănătății săvârșită din imprudență*

(1) Vătămarea gravă ori medie a sănătății săvârșită din imprudență

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(2) Vătămarea medie a sănătății săvârșită din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 900 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(3) Vătămarea medie a sănătății săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 900 la 1400 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 200 de ore sau cu închisoare de la 2 la 4 ani.

(4) Vătămarea gravă a sănătății săvârșită din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 900 la 1400 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 200 de ore sau cu închisoare de la 2 la 4 ani.

(5) Vătămarea gravă a sănătății săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor

persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1400 la 2000 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de la 4 la 7 ani.” [26, p. 246].

Faptele de lipsire de viață din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier propunem a fi incriminate ca infracțiuni contra vieții persoanei în Capitolul II al Părții speciale a C.pen. al RM, prin completarea art.149 care urmează a avea următorul cuprins:

„Articolul 149. Lipsirea de viață din imprudență

(1) Lipsirea de viață din imprudență

se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani.

(2) Lipsirea de viață din imprudență a două sau mai multor persoane

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 6 ani.

(3) Lipsirea de viață din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 5 ani.

(4) Lipsirea de viață din imprudență a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu închisoare de la 7 la 10 ani.” [26, p. 247].

Formulele legislative ale art.149 și 157 C.pen. al RM propuse *supra* va permite calificarea juridică a faptelor de vătămare medie și gravă a sănătății, precum și a faptei de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier în raport cu fiecare victimă, în funcție de gradul vătămării sănătății suferite, vătămarea sănătății fiind privită ca fapt generator de consecință prejudiciabilă sub forma unei vătămări a sănătății de gravitate medie sau gravă, ori sub forma decesului persoanei, iar însuși încălcarea regulilor de siguranță a traficului rutier va constitui modalitatea, împrejurarea în care faptele de vătămare medie și gravă a sănătății și de lipsire de viață sunt săvârșite.

Dacă, drept rezultat al uneia și aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier vor fi săvârșite din imprudență vătămări sănătății asupra a două sau mai multor persoane de aceeași gravitate, calificarea juridică a faptelor prejudiciabile va fi înfăptuită în baza normei corespunzătoare care prevede în calitate de circumstanță agravantă săvârșirea faptei asupra a două sau mai multor persoane, adică în baza alin.(3) art.157 C.pen. al RM, în cazul vătămării medii a sănătății săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, fie în baza alin.(5) art.157 C.pen. al RM, în cazul vătămării grave a sănătății săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, fie în baza alin.(4) art.149 C.pen. al RM în cazul lipirii de viață din imprudență a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier.

Iar dacă drept rezultat al uneia și aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier vor fi săvârșite din imprudență vătămări sănătății asupra a două sau mai multor persoane de gravitate diferită, ori vătămări medii sau grave a sănătății unei/unor persoane și lipsirea de viață a altei/altor persoane, calificarea juridică a faptelor prejudiciabile va fi înfăptuită în baza unui concurs de infracțiuni.

Cu referire la infracțiunile prevăzute la art.art.264, 265, 269 C.pen. al RM, constatăm că menținerea acestora în legea penală nu mai este oportună, astfel venim cu propunerea ca aceste norme să fie excluse.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În legătură cu examinările realizate în prezentul studiu putem scoate în evidență următoarele *concluzii generale*:

1. Faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier au o natură juridică distinctă de însăși fapta de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier și, drept urmare, necesită a fi legiferate distinct ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei [26, p. 245].

2. Faptele de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier au o natură juridică distinctă de faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier și, în consecință, necesită a fi legiferate distinct ca infracțiuni cu conținut formal, acestea caracterizându-se de printr-un pericol social sporit datorită specificului faptei prejudiciabile și nu datorită urmărilor prejudiciabile pe care acestea le-ar putea cauza [25, p. 447].

3. Una și aceeași faptă prejudiciabilă nu trebuie să fie incriminată atât de Codul penal cât și de Codul contravențional, făcându-se delimitarea prin prisma urmărilor prejudiciabile ale acesteia cauzate din imprudență, a căror gravitate făptuitorul nici măcar nu o poate prevedea sau nu este în puteri a o controla, ci prin natura faptei, prin pericolul social al faptei [12, p. 30].

4. Răspunderea penală pentru fapta de vătămare a sănătății de aceeași gravitate săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al uneia și aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier nu trebuie să atragă o încadrare juridică în baza unui concurs ideal de infracțiuni, ci urmează a fi legiferată și calificată ca infracțiune unică [26, p. 247].

5. Răspunderea penală pentru fapta de lipsire de viață săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al uneia și aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier nu trebuie să atragă o încadrare juridică în baza unui concurs ideal de infracțiuni, ci urmează a fi legiferată și calificată ca infracțiune unică [26, p. 247].

6. Răspunderea pentru faptele de vătămare a sănătății de gravitate diferită săvârșite din imprudență asupra a două sau mai multor persoane, ori lipsirea de viață săvârșită din imprudență a unei persoane și vătămarea sănătății de o anumită gravitate săvârșită din imprudență asupra altei persoane ca rezultat al uneia și aceleiași încălcări a regulilor de siguranță a traficului rutier trebuie să atragă permanent o încadrare juridică în baza unui concurs de contravenții/infracțiuni, urmând a fi legiferate distinct, deoarece sănătatea și/sau viața unei persoane nu poate conține sănătatea și/sau viața unei alte persoane [26, p. 246].

7. În legislația în vigoare nu se utilizează o noțiune unică cu referire la regulile care pericliteză siguranța traficului rutier. De *lege ferenda*, propunem a utiliza în actele legislative de referință termenul **regulă de siguranță a traficului rutier** conform conceptului stabilit în prezenta lucrare, pentru a asigura doza de claritate care va conduce la minimalizarea activității legislative spontane și nesistemică ulterioare, precum și va spori nivelul de coerență și calitate a legislației în vigoare, iar utilizarea lui în activitatea de legiferare va conduce la elaborarea unor legi eficiente ca formă și perfecte ca conținut [12, p. 28].

9. Expresiile „vătămare a integrității (sănătății) corporale” și „vătămare a sănătății”, reunite în cadrul legii penale prin conjuncția „sau”, nu sunt echivalente, ci sunt într-un raport de subordonare **parte - întreg**, unde „vătămarea sănătății” cuprinde și „vătămarea integrității (sănătății) corporale”. De *lege ferenda*, propunem a utiliza în actele legislative termenul **vătămare a sănătății**, deoarece toate vătămările, fie ele fizice (corporale, somatice), fie psihice, reprezintă vătămări ale sănătății care deranjează starea de confort în care s-a aflat persoana până la provocarea acestora de către făptuitor [24, p. 63].

10. Starea de alcoolemie nu implică permanent și starea de ebrietate produsă de consumul de

alcool, legiuitorul punând accent pe nivelul concentrației de alcool în sânge sau pe nivelul concentrației vaporilor de alcool în aerul expirat – adică pe alcoolemie, însă raportează starea de ebrietate ca fiind dereglarea psihofuncțională a organismului – adică starea de tulburare psihosenzorială și neuromusculară, fără a specifica criteriile de stabilire a acestei tulburări [27, p. 89].

11. Alcătuiind cota cea mai mare a criminalității imprudente, faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, vor putea fi prevenite prin prevederea și aplicarea *suspendării dreptului de a conduce vehicule* ori *privării de dreptul de a conduce vehicule* ca măsuri de siguranță și nu ca pedepse penale sau sancțiuni contravenționale.

12. Persoana bănuită de săvârșirea unei fapte de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier trebuie să beneficieze de aceleași drepturi ca și orice altă persoană bănuită de oricare altă faptă infracțională, fiind totodată prezumată nevinovată, sarcina probatoriuului fiind pe seama agentului de constatare, iar refuzul, împotrivirea sau eschivarea persoanei bănuite de la procedeu probatoriu nu trebuie să îi atragă răspundere, cum nu o atrage nici refuzul, împotrivirea, eschivarea oricărui alt bănuie de comiterea unei alte infracțiuni de omor, viol etc. de la procedeu probatoriu de prelevare a mostrelor biologice sau de la amprentare ș.a.

Ca rezultat al cercetării realizate în cadrul prezentei teze de doctorat, în vederea perfecționării legislației, precum și a uniformizării practicii judiciare în materia răspunderii pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, venim cu următoarele *recomandări de lege ferenda* de bază, în Anexa 4 și 5 a lucrării fiind expuse mai multe propuneri de modificare a cadrului legislativ:

A) De completat art.98 alin.(2) C.pen. al RM cu următoarele măsuri de siguranță la literele f) și g): „**f) suspendarea dreptului de a conduce vehicule**” „**g) privarea de dreptul de a conduce vehicule**”. De completat C.pen. al RM cu art.106² și 106³ cu conținutul acestor două măsuri de siguranță;

B) De modificat art.132 C.pen. al RM care va avea următorul cuprins:

„**Articolul 132. Vehicul**

Prin vehicul se înțelege sistemul mecanic, cu sau fără autopropulsie, destinat transportului de persoane și/sau bunuri sau echipat cu mecanisme care pot executa anumite lucrări.”.

C) De expus într-o nouă redacție articolul 134¹² C.pen. al RM cu următorul cuprins:

„**Articolul 134¹². Starea de ebrietate și starea de alcoolemie**

(1) Prin stare de ebrietate se înțelege starea de dereglare psihofuncțională a organismului produsă de administrarea pe orice cale de alcool, droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare.

(2) Prin stare de alcoolemie se înțelege starea persoanei care are o anumită concentrație de alcool în sânge sau o anumită concentrație a vaporilor de alcool în aerul expirat.

(3) Starea de alcoolemie poate fi: cu grad minim, cu grad mediu, cu grad avansat.

(4) Prin stare de alcoolemie cu grad minim se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge până la 0,29 g/l inclusiv sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat până la 0,14 mg/l inclusiv.

(5) Prin stare de alcoolemie cu grad mediu se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,3 până la 0,49 g/l inclusiv sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,15 până la 0,29 mg/l inclusiv.

(6) Prin stare de alcoolemie cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,5 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,3 mg/l și mai mult.”.

D) De completat art.149 C.pen. al RM cu alin.(3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) *Lipsirea de viață din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier*

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 5 ani.

(4) Lipsirea de viață din imprudență a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu închisoare de la 7 la 10 ani.”

E) De completat art.157 C.pen. al RM cu alin.alin.(2)-(5) cu următorul cuprins:

„(2) Vătămarea medie a sănătății săvârșită din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 900 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 140 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(3) Vătămarea medie a sănătății săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 900 la 1400 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 200 de ore sau cu închisoare de la 2 la 4 ani.

(4) Vătămarea gravă a sănătății săvârșită din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 900 la 1400 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 200 de ore sau cu închisoare de la 2 la 4 ani.

(5) Vătămarea gravă a sănătății săvârșită din imprudență asupra a două sau mai multor persoane ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1400 la 2000 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de la 4 la 7 ani.”

F) De redenumit titlul Capitolului XII al Părții speciale în **„INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI TRANSPORTURILOR”**.

G) De abrogat art.art.264, 264¹ alin.(3), 265, 269 C.pen. al RM.

H) De modificat C.p.pen. al RM, și anume art.art.41, 175, 182, 182¹, conținutul măsurii preventive „ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport” în **„suspendarea provizorie a dreptului de a conduce vehicule”**.

În virtutea celor consemnate mai sus, considerăm că această lucrare a contribuit la soluționarea **problemei științifice actuale și de importanță majoră** care a constat în *determinarea* naturii juridice a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, *fapt care a permis* clarificarea conceptelor și înaintarea propunerilor de a legifera faptele date ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, a căror *implementare* va asigura o aplicare mai reușită a normelor de drept, contribuind astfel la eficientizarea răspunderii penale pentru aceste fapte.

Subiecte pentru cercetări științifice de perspectivă. În contextul și în ipoteza legiferării rezultatelor materializate în cadrul acestei lucrări, am scos în evidență unele subiecte de cercetare de perspectivă, dintre care am menționa:

1. Natura juridică a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a circulației transportului feroviar, naval sau aerian.

2. Analiza criminologică a infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier.

3. Metodica investigării criminalistice a infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a circulației transporturilor.

4. Particularitățile măsurilor speciale de investigație îndeplinite la prevenirea și descoperirea infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier.

BIBLIOGRAFIE

1. Alecu Gh., Aspecte de practică judiciară privind infracțiunea de ucidere din culpă în cazul accidentelor de trafic rutier; În: „Revista națională de drept”, Chișinău, 2008, nr. 4, p. 68-70.
2. Antoniu Gh., Bulai C., Chivulescu Gh., Dicționar juridic penal, București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1976, 287 p.
3. Barbăneagră A. ș.a., Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu, Chișinău: Ed. Sarmis, 2009, 860 p.
4. Borodac A., Manual de drept penal. Partea specială. Chișinău: Tipografia Centrală, 2004, 622 p.
5. Brînză S., Problemele interpretării și aplicării prevederilor de la alin.(1) art.151 și de la alin.(1) art.152 C.pen. al RM; În: „Revista națională de drept”, Chișinău, 2010, nr. 3, p. 2-14.
6. Brînză S., Stati V., Drept penal: Partea Specială. Vol. II., Chișinău: Tipografia Centrală, 2011, 1324 p.
7. Budeci V., Infracțiunile în domeniul securității circulației rutiere și exploatarea mijloacelor de transport prin prisma modificărilor Codului penal al Republicii Moldova. În: Revista „Studii Juridice Universitare”, Chișinău, 2008, nr. 3-4, p. 224-235.
8. Budeci V., Latura subiectivă a infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport; În: Revista „Legea și viața”, Chișinău, 2014, nr. 6, p. 28-33.
9. Budeci V., Noțiunea infracțiunilor în domeniul transportului rutier și locul acestora în sistemul Părții speciale a Codului penal din Republica Moldova. În: Știința juridică autohtonă prin prisma valorilor și tradițiilor europene. Tezele conf. internaționale. Chișinău: ICDPDO ULIM, 2010, p. 159-166.
10. Budeci V., Răspunderea penală pentru infracțiunile în domeniul transportului rutier, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2014, 213 p.
11. Cananău A., Analiza criminologică și prevenirea infracțiunilor în domeniul transportului rutier, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2018, 189 p.
12. Carp S., Slisarenco I., Conceptul de regulă de siguranță a traficului rutier. În: Materialele conferinței științifico-practice „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, Chișinău, 2018, p. 21-32.
13. Ciutacu A., Statistici cutremurătoare ies la iveală în SUA după masacrul din Las Vegas: De două ori mai mulți americani mor din cauza atacurilor armate decât din cauza accidentelor rutiere, <http://www.zf.ro/business-international/statistici-cutremuratoare-ies-la-iveala-in-sua-dupa-masacrul-din-las-vegas-de-doua-ori-mai-multi-americieni-mor-din-cauza-atacurilor-armate-decat-din-cauza-accidentelor-rutiere-16752855> (vizitat 16.11.2017).
14. Dungan P., Analiza conținutului infracțiunilor contra siguranței circulației pe drumurile publice prin prisma noului Cod penal (I). În: Revista „Dreptul”, București: Uniunea Juriștilor din România, 2011, nr. 2, p. 42-74.
15. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.357/13.05.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere // Monitorul Oficial al Republicii Moldova 92-93/art.409, 15.05.2009. Intrat în vigoare: 15.07.2009.
16. Informația statistică privind infracțiunile contra siguranței traficului rutier și cele contra vieții și sănătății persoanei, săvârșite pe teritoriul Republicii Moldova pe perioada anilor 2008 - 2 luni 2018. Scrisoarea Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI al RM nr.8/6-2-1575 din 05.03.2018.

17. Legea privind siguranța traficului rutier nr.131-XVI din 07.06.2007 // Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova 11-21/art.6 din 23.01.2015 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova 103-106/art.443 din 20.07.2007.

18. Luchin L., Metodica investigării accidentelor rutiere, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2018, 216 p.

19. Macari I., Dreptul penal al Republicii Moldova. Partea Specială, Chișinău: CE USM, 2003, 509 p.

20. Maniu D., Considerații referitoare la vătămarea corporală din culpă săvârșită de o persoană aflată în stare de ebrietate; În: Revista „Dreptul”, București, 2003, nr. 4, p. 135-137.

21. Marcov G., Infracțiuni săvârșite în cadrul circulației rutiere, În: Revista română de drept, nr. 2, 1968, p. 32-36.

22. Niculeanu C., Forma infracțiunii de ucidere din culpă prevăzută în art.178 alin.5 din Codul penal și natura sa juridică. În: Revista „Dreptul”, București, 2011, nr. 6, p. 199-203.

23. Nota informativă a INP al IGP al MAI al RM privind situația accidentelor în traficul rutier în Republica Moldova, pentru perioada 01.01.2017-31.12.2017. Scrisoarea INP al IGP al MAI al RM nr.1413 din 14.03.2018.

24. Slisarenco I., Conceptul de vătămare a sănătății cauzată din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier. În: Revista „Jurnalul juridic național: teorie și practică”, nr. 4(32), Chișinău, 2018, p. 60-65.

25. Slisarenco I., Natura juridică a faptei de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier. În: Materialele conferinței științifico-practice „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, Chișinău, 2018, p. 140-148.

26. Slisarenco I., Perspectiva legiferării faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca contravenții/infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei. În: Materialele Conferinței internaționale științifico-practice „Conceptul de dezvoltare a statului de drept în Moldova și Ucraina în contextul proceselor de eurointegrare” 2-3 noiembrie 2018, Chișinău, 2018, p. 244-248.

27. Slisarenco I., Reconceptualizarea stării de ebrietate și determinarea limitelor gradelor de alcoolemie. În: Revista „Jurnalul de drept ucrainean: Cercetarea științifică curentă în lumea modernă”, ediția a X-a. Partea a 4-a, 2018, p. 87-93.

28. Slisarenco I., Reevaluarea naturii obiectului juridic generic al infracțiunilor/contravențiilor contra siguranței circulației transporturilor. Partea a II-a. În: Revista „Jurnalul juridic național: teorie și practică”, nr. 6(34), Chișinău, 2018, p. 111-114.

29. Stati V., Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele infracțiuni în domeniul transportului auto. În: „Revista Institutului Național al Justiției”, Chișinău, 2009, nr. 1, p. 47-56.

30. Stati V., Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele infracțiuni în domeniul transportului auto. În: „Revista Institutului Național al Justiției”, Chișinău, 2009, nr. 2, p. 37-49.

31. Stati V., Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe (art.264/1 C.pen. al RM). În: „Revista națională de drept”, Chișinău, 2010, nr. 2, p. 25-35.

32. Stati V., Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele

инфракциuni în domeniul transportului auto, specificate la art.266, 269 și 276 CP RM. În: „Revista națională de drept”, Chișinău, 2010, nr. 3, p. 42-54.

33. Stati V., Aspecte teoretice și practice privind aplicarea răspunderii penale pentru unele infracțiuni săvârșite în domeniul transporturilor (art.264¹, 266, 269 și 276 C.pen. al RM). În: Revista Științifică a USM „Studia Universitatis Moldaviae”, Chișinău, 2010, nr. 8, p. 110-133.

34. Stati V., Infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport (art.264 CP RM): conotații practice și teoretice. În: „Revista națională de drept”, Chișinău, 2009, nr. 9, p. 32-42.

35. Turianu C., Infracțiuni contra siguranței circulației rutiere, București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1986, 214 p.

36. Turianu C., Infracțiunile rutiere, București: Ed. All Beck, 2000, 248 p.

37. Turianu C., Legislație rutieră (comentată și adnotată), București: Ed. All Beck, 2001, 372 p.

38. Turianu C., Turianu Cr., Legislația rutieră comentată și adnotată, București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1988, 400 p.

39. Беккариа Ч., О преступлениях и наказаниях, Москва: Изд. Инфра-М, 2004, 184 p.

40. Божко И.В., Нарушение правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств: уголовно-правовое регулирование и предупреждение, Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Краснодар, 2011, 240 p.

41. Бохан А.П., Уголовная ответственность за нарушение правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств, Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Ростов-на-Дону, 2002, 239 p.

42. Гумеров И.А., Криминологическая характеристика преступного нарушения правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств и его предупреждение, Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Казань, 2004, 201 p.

43. Калинкович В., Дулько Л., Отдельные вопросы судебной практики по делам о преступлениях связанных с нарушением правил дорожного движения или эксплуатации транспортных средств (ст.ст.317-318, 321 УК); În: Revista «Судовы вестник», 2008, н. 4, p. 11-16.

44. Куринов Б.А., Автотранспортные преступления (квалификация и наказание), Москва: Изд. Юридическая литература, 1970, 220 p.

45. Мандрыкин А.Ю., Криминологическая характеристика преступных нарушений правил дорожного движения и эксплуатации автотранспорта; În: Revista «Общество и право», 2007, н. 4(18), p. 188-191.

46. Перфилов В., Актуальные проблемы квалификации преступлений предусмотренных статьей 264 УК РФ. În: Revista «Закон и право», Москва, 2005., н. 4, p. 44-47.

47. Поликарпова И.В., Уголовная политика России в отношении посягательств на здоровье и ее влияние на квалификацию преступлений: на примере ответственности за умышленное причинение тяжкого вреда здоровью: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Саратов, 2008, p. 11.

48. Сахарчук А.И., Деяния, связанные с управлением транспортным средством лицом в состоянии опьянения (ст.317¹ УК). În: Revista «Судовы вестник», 2007, н. 1, p. 61-64.

49. Смирнов Д. В., Уголовно-правовая и криминологическая характеристика нарушения правил дорожного движения и эксплуатации транспортных средств, Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Москва, 2004, 196 p.

ADNOTARE

Slisarenco Ion, Natura juridică a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier.

**Teză de doctor în drept la specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal,
Chișinău, 2019.**

Structura tezei: adnotare, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 150 numiri, 160 pagini text de bază, anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: natură juridică, încălcare, regulă, securitate a circulației, siguranță, trafic rutier, vătămare, sănătate, lipsire de viață, imprudență, stare de alcoolemie, stare de ebrietate, vehicul, mijloc de transport, suspendare, privare, anulare.

Domeniul de studiu. Prezenta lucrare științifică ține de domeniul Dreptului penal.

Scopul lucrării constă în efectuarea, pe baza cercetărilor teoretice și a materialelor empirice, precum și a experienței practice existente, a unor investigații asupra problemelor pe care le comportă reglementările de drept penal care prevăd răspunderea penală pentru faptele de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier în vederea determinării naturii lor juridice și legiferării distincte a acestora ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, precum și în formularea recomandărilor practice și de *lege ferenda* care va spori considerabil eficacitatea acestor reglementări.

Obiective: analiza materialelor științifice autohtone precum și ale altor state consacrate subiectului supus investigării; identificarea problemelor de ordin teoretico-practic care fundamentează și justifică interesul științifico-practic față de subiectul supus investigării; determinarea naturii juridice și legiferarea distinctă a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni cu conținut formal; determinarea naturii juridice și legiferarea distinctă a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei; înaintarea unor recomandări cu titlu de *lege ferenda*.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute. Prezenta teză de doctorat constituie un studiu amplu în care a fost determinată natura juridică distinctă și au fost înaintate propunerile de perspectivă în vederea legiferării distincte a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, iar a faptelor de încălcare a regulilor de siguranță a traficului rutier ca infracțiuni contra siguranței circulației transporturilor cu conținut formal al componente de infracțiune.

Problema științifică actuală și de importanță majoră care a fost soluționată constă în *determinarea* naturii juridice a faptelor de vătămare a sănătății și de lipsire de viață săvârșite din imprudență ca rezultat al încălcării regulilor de siguranță a traficului rutier, *fapt care a permis* clarificarea conceptelor și înaintarea propunerilor de a legifera faptele date ca infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, a căror *implementare* va asigura o aplicare mai reușită a normelor de drept, contribuind astfel la eficientizarea răspunderii penale pentru aceste fapte.

Semnificația teoretică. Rezultatele acestui studiu pot fi folosite pentru a îmbunătăți bazele teoretice ale dreptului penal.

Valoarea aplicativă și implementarea rezultatelor științifice a lucrării își găsește reflectarea în activitatea științifică, didactică și practică.

АННОТАЦИЯ

Слисаренко Ион, Правовая природа деяний в виде причинения вреда здоровью и лишения жизни совершенные по неосторожности в результате нарушения правил безопасности дорожного движения. Диссертация на соискание учёной степени доктора права по специальности 554.01 – Уголовное и уголовно исполнительное право, Кишинев, 2019.

Структура диссертации: аннотация, введение, три главы, основные выводы и рекомендации, библиография, включающая 150 наименований, 160 страниц основного текста, приложения. Полученные результаты опубликованы в 10 научных работах.

Ключевые слова: правовая природа, нарушение, правило, безопасность движения, безопасность, дорожное движение, причинение вреда, здоровье, лишение жизни, неосторожность, состояние алкоголизма, состояние опьянения, транспортное средство, приостановление, лишение, аннулирование.

Область исследования. Настоящая научная работа посвящена Уголовному праву.

Цель и задачи работы. Целью данного исследования является осуществление на базе анализа теоретических и эмпирических материалов, а также на базе существующего практического опыта, обширного исследования проблем права, предусматривающие ответственность за деяний в виде причинения вреда здоровью и лишения жизни совершенные по неосторожности в результате нарушения правил безопасности дорожного движения, чтобы определить их особую правовую природу и предложить раздельное регламентирование в законе этих деяний в качестве преступлений против жизни и здоровья личности, а так же сформулировать, разработать практические рекомендации, приведения в действие которых улучшат правовые регламентации.

Задачи работы: анализ отечественных научных материалов, а также других государств, посвященных изучаемому предмету; определение теоретико-практических проблем, обосновывающих научно-практический интерес к исследуемому предмету; определение правовой природы и раздельное регламентирование в законе деяний в виде нарушения правил безопасности дорожного движения в качестве преступлений с формальным составом; определение правовой природы и раздельное регламентирование в законе деяний в виде причинения вреда здоровью и лишения жизни по неосторожности в результате нарушения правил безопасности дорожного движения в качестве преступлений против жизни и здоровья личности; разработка других практических рекомендации, приведения в действие которых улучшат правовые регламентации в данной области.

Научное новшество и оригинальность результатов. Данная научная работа является исследованием, в которой определяется правовая природа и предлагается регламентирование деяний в виде причинения вреда здоровью и лишения жизни совершенные по неосторожности в результате нарушения правил безопасности дорожного движения в качестве преступлений против жизни и здоровья личности, а деяний в виде нарушения правил безопасности дорожного движения в качестве преступлений с формальным составом.

Научная задача особой важности нашедшая решение заключается в *определении* правовой природы деяний в виде причинения вреда здоровью и лишения жизни совершенные по неосторожности в результате нарушения правил безопасности дорожного движения, *что способствовало* уточнить понятия и предложить регламентирование этих деяний в качестве преступлений против жизни и здоровья личности, *осуществление* которых обеспечит более эффективное соблюдение правовых норм, что будет способствовать эффективности уголовной ответственности за эти деяния.

Теоретическая значимость. Полученные результаты данного исследования могут быть использованы для усовершенствования теоретических баз уголовного права.

Прикладная ценность и внедрение научных результатов диссертации отражены в научной, дидактической и практической деятельности.

ANNOTATION

Slisarenco Ion, The legal nature of facts of health damage committed by imprudence and manslaughter as a result of violation of road safety rules. PhD thesis entitled to specialty 554.01 - Criminal and criminal-executive law, Chişinău, 2019.

The structure of the thesis: annotation, introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 150 titles, 160 pages of basic text. The obtained results are published in 10 scientific works.

Keywords: legal nature, violation, rule, traffic safety, safety, road traffic, damage, health, manslaughter, impudence, alcohol state, drunken state, vehicle, suspension, deprivation, revocation.

Field of study. The present thesis belongs to Criminal law.

Thesis aim consists of making, based on the theoretical research and empirical materials, as well as existing practical experience, to some extensive investigations of the problems of Criminal law regulations treats, that provides criminal responsibility for facts of health damage committed by imprudence and manslaughter as a result of violation of road safety rules, in order to determinate the legal nature and distinct lawfulness of those facts as crimes against the life and the health of the person, and to formulate other practical recommendations and amendments that will significant increase the efficacy of those regulations.

Objectives: the analysis of national scientific materials, as well as from other countries established against the investigated subject; the identification of theoretical and practical problems that justify the scientific and practical interest against the investigated subject; the determination of the legal nature and distinct lawfulness of facts of violation of road safety rules as crimes against road traffic safety with formal content; the determination of the legal nature and distinct lawfulness of facts of health damage committed by imprudence and manslaughter as a result of violation of road safety rules as crimes against the life and the health of the person; the elaboration of some recommendations and proposals for improving the criminal law norms.

Scientific novelty and originality of the obtained results. The scientific innovation of the work lies in the fact that this is a comprehensive study in which was determinate the distinct legal nature of facts of health damage committed by imprudence and manslaughter as a result of violation of road safety rules, with the aim to justify the proposals for distinct lawfulness of those facts as crimes against the life and the health of the person, and of facts of violation of road safety rules as crimes against road traffic safety with formal content.

The important scientific major problem which has been solved consist in *the determination* of legal nature of facts of health damage committed by imprudence and manslaughter as a result of violation of road safety rules, *enabling* the definition of concepts and submitting of lawfulness of those facts as crimes against the life and the health of the person, and their *implementation* will ensure a better improvement of criminal law norms in this way contributing to the efficiency of criminal responsibility for those facts.

The theoretical significance. This work encompasses the results of an analysis of the most important, recent and eloquent scientific materials published on the investigated subject, enabling the identification of specific solutions which will improve the situation in this area. The theoretical significance of this study lies in deep and comprehensive investigation of the theoretical and practical bases exposed in the legal-criminal doctrine regarding the investigated subject.

The applicative value and implementation of the scientific results of the thesis is reflected in scientific, didactic and practical activity.

SLISARENCO ION

**NATURA JURIDICĂ A FAPTELOR DE VĂTĂMARE A SĂNĂTĂȚII ȘI DE
LIPSIRE DE VIAȚĂ SĂVÂRȘITE DIN IMPRUDENTĂ CA REZULTAT AL
ÎNCĂLCĂRII REGULILOR DE SIGURANȚĂ A TRAFICULUI RUTIER**

554.01 – Drept penal și execuțional penal

Autoreferat al tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 03.05.2019

Hârtie ofset Tipar ofset

Coli de tipar: 2,0

Formatul hârtiei: 60x84 1/16

Tirajul: 50 exemplare

Comanda nr. 10

Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
MD 2009 Chișinău, str. Gh. Asachi 21,
tel.:(+37322) 723-792, fax: (+37322) 738994
web: www.academy.police.md; e-mail: academy@police.md